

สภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

วิทยานิพนธ์

ของ

นิรันดร์ คงทันดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**CONDITIONS OF CLASSROOM ACTION RESEARCH IN SMALL-SIZE
SCHOOLS UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2**

Nirun Kongtandee

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Administration**

March 2016

Copyright of Buriram Rajabhat University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายนิรันดร์ คงทันดี
 เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุดา ภูมิพันธ์)

..... กรรมการ
 (ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์)
 ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... กรรมการ
 (ดร.ศรีเพ็ญ พงเดช)
 ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

..... กรรมการ
 (ดร.จิตาภรณ์ เวียงวิเศษ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นอมล สมคณา)

วันที่..... เดือน..... 18 ส.ค. 2559 พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก		
	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2		
ผู้วิจัย	นิรันดร์ กงทันดี		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร. เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์		ที่ปรึกษาหลัก
	ดร. ศรีเพ็ญ พลเดช		ที่ปรึกษาร่วม
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ประชากรที่ศึกษาคือครู จำนวน 495 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากรโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้ผลการสอบ O-NET เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถามมี 2 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.989 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าทีแบบแบ่งกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการองค์การ รองลงมาคือ ด้านการวางแผน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการควบคุม
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ระหว่างโรงเรียนมีผลการสอบ O-NET สูงกว่าและต่ำกว่าระดับประเทศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผน และด้านการควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

TITLE	Conditions of Classroom Action Research in Small-size Schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2	
AUTHOR	Nirun Kongtandee	
THESIS ADVISORS	Dr.Powpongpat Boonkanant	Major Advisor
	Dr. Sripen Poldet	Co – Adviser
DEGREE	Master of Education	MAJOR Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR 2016

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the conditions of classroom action research in small-size schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2. The population included 495 teachers. The samples were 217 teachers, selected by using the table of Krejcie and Morgan, and stratified random sampling using the result of O-NET testing as the sampling units. The instrument was a 2- part questionnaire, including checklist and rating scale with the reliability of 0.989. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypothesis was tested by independent samples t-test. The results were as follows :

1. The opinions of teachers about the conditions of classroom action research in small- size schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 in overall were at a high level. The highest mean score was organizational management, followed by planning while the lowest mean score was controlling.

2. The comparison of the opinions of teachers about the conditions of the classroom action research in small-size schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 between the schools having the high and low O-NET test results compared with the mean of national test in overall was statistically significant difference at .05 level. When considering each aspect, it was found that planning and controlling aspects were statistically significant difference at .01 level while the rest aspects were not different.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุดา ภูมิพันธ์ ประธานกรรมการสอบ ดร. เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร. ศรีเพ็ญ พลเดช ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม และ ดร. จูตาภรณ์ เวียงวิเศษ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิต วิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ นางสมใจ สร้อยสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านโคกขมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 นายประพันธ์ กิรัมย์ ครูโรงเรียนบ้านประทัดบุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 และนางสาวธัญญา อินสุวรรณ ครูโรงเรียนวัดบ้านแสงทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 และเขต 3 ที่ให้ความ อนุเคราะห์แจ้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้กรุณาตอบแบบสอบถามในการทดลองใช้เครื่องมือ และตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ประ โยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณแต่บิดา มารดา ผู้ให้กำเนิดชีวิต บูรพาจารย์ คณาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนให้เป็นผู้ที่มีศีล สมาธิ ปัญญา ตลอดจนทุกคนในครอบครัวที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

นิรันดร์ กงทันดี

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
ประกาศคุณูปการ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1	บทนำ..... 1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย..... 3
	สมมติฐานของการวิจัย..... 3
	ความสำคัญของการวิจัย..... 3
	ขอบเขตของการวิจัย..... 4
	นิยามศัพท์เฉพาะ..... 5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร..... 8
	ความหมายของการบริหาร..... 8
	ความหมายของการบริหาร โรงเรียน..... 9
	หลักและกระบวนการบริหาร โรงเรียน..... 10
	แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร โรงเรียน..... 14
	ทฤษฎีการบริหาร โรงเรียน..... 16

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
หน้าที่และบทบาทของผู้บริหาร.....	19
การวางแผน.....	21
การจัดองค์การ.....	24
การนำ.....	27
การควบคุม.....	28
การวิจัยในชั้นเรียน.....	32
ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน.....	32
รูปแบบและประเภทของการวิจัยในชั้นเรียน.....	34
กระบวนการและขั้นตอนทำวิจัยในชั้นเรียน.....	38
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน.....	42
สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก..	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
งานวิจัยในประเทศ.....	51
งานวิจัยต่างประเทศ.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	73
	สมมติฐานของการวิจัย.....	73
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
	สรุปผลการวิจัย.....	75
	อภิปรายผล.....	76
	ข้อเสนอแนะ.....	78
	บรรณานุกรม.....	80
	ภาคผนวก.....	86
	ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือในการวิจัย หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้ เครื่องมือในการวิจัย หนังสือขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถาม.....	87
	ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	93

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ก ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	101
ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	103
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	105
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	106

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากร โรงเรียนและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียน จำแนกตามอำเภอ และคะแนน O-NET ต่ำกว่าและสูงกว่าระดับประเทศ.....	57
3.2 จำนวนประชากรครูและกลุ่มตัวอย่างของครู จำแนกตามอำเภอ และคะแนน O- NET ต่ำกว่าและสูงกว่าระดับประเทศ.....	57
4.1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลการสอบ O- NET ระหว่าง โรงเรียนสูงกว่าและต่ำกว่าระดับประเทศ.....	64
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัย ในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน.....	65
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัย ในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อ.....	66
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัย ในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ด้านการจัดการองค์การ โดยรวมและรายข้อ.....	67
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัย ในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ด้านการนำ โดยรวมและรายข้อ.....	69
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัย ในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ด้านการควบคุม โดยรวมและรายข้อ.....	70
4.7 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของ สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ระหว่างโรงเรียนที่มีผลการสอบ O- NET สูงกว่าและต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ระดับประเทศโดยรวมและรายด้าน.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญและมีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศ ฉะนั้นในการจัดการศึกษา จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงให้โอกาสแก่ ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้มีเสรีภาพทางวิชาการ เป็นหลักประกันได้ว่า ครูผู้สอน ผู้เรียน มีเสรีภาพในการเรียนการสอน ช่วยส่งเสริมให้มีการคิดค้นหารูปแบบวิธีการเรียน การสอนแบบใหม่ ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น (กรมวิชาการ. 2542 : 6)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545 ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการ ของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา รวมทั้ง ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรร โอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้นำผล การประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย พร้อมกันนั้นให้คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดี ของชาติการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่ออีกทั้งมาตรา 24 และมาตรา 30 ยังได้ให้ความสำคัญกับการนำการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดให้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีความรอบรู้ และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้สถานศึกษาควรพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาของ สถานศึกษาสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น ในการนี้ให้สถานศึกษาควรพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ในแต่ละระดับการศึกษา (สมพิศ โห้งาม. 2555 : 4-5)

เมื่อกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องเปลี่ยนไป บทบาทของสถานศึกษาและครูจึงต้องเปลี่ยนไปด้วยเพราะครูเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริง ทั้งนี้ครูผู้สอนต้องเป็นกลไกในการจัดการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และครูจำเป็นต้องมีศักยภาพในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องจัดให้มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องคิดหาวิธีและทดลองใช้เทคนิควิธีใหม่ ๆ ซึ่งครูสามารถนำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้ เพราะการวิจัยเป็นการศึกษาค้นคว้าหาความจริงอย่างเป็นระบบช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนและช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของครูให้มีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ. 2545 : 2) โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคนพัฒนางานและใช้ผลงานวิจัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 6)

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติปีการศึกษา 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ดำเนินการประเมินนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้ รายวิชาที่มีคะแนนการสอบ O-NET สูงกว่าระดับประเทศมีเพียงรายวิชาเดียว คือ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 57.70 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 1.38 ส่วนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ โดยเฉลี่ยแล้วต่ำกว่าระดับประเทศ 1.98 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. 2557) จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติซึ่งปรากฏให้เห็นคุณภาพการศึกษาในระดับชาติของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนควรได้ร่วมกันวิเคราะห์ค้นหาสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาในด้านใด แล้วนำไปใช้ในการกำหนดปัญหาของการวิจัยในชั้นเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้ตระหนักถึงความสำคัญและได้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. 2557) ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญในการที่จะทำให้ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุผลตามนโยบายที่กำหนดจึงถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่สำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยความรู้

ความสามารถ ความเข้าใจในหลักบริหารจัดการ ต้องอาศัยกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุ จุดมุ่งหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม มาใช้ในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการวิจัย ในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนกับการพัฒนาปรับปรุงการทำวิจัยในชั้นเรียน ในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนและบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่มีผลการสอบระหว่าง โรงเรียนที่มี O-NET สูงและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศของเขตพื้นที่การศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

โรงเรียนที่มีผลการสอบ O-NET ต่างกันมีสภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. ทำให้ทราบสภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
3. ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการปรับปรุงพัฒนาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามกระบวนการทางการบริหารจากแนวคิดของวิโรจน์ สารรัตนะ(2546 : 12) ดังนี้

- 1.1 การวางแผน
- 1.2 จัดการองค์การ
- 1.3 การนำ
- 1.4 การควบคุม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยใช้ข้อมูลทั่วไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ประจำปีงบประมาณ 2558 มีสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 93 โรงเรียน เป็นครูจำนวน 495 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร ได้แก่ ครู โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148-155) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ผลการสอบ O-NET เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ

- 3.1.1 โรงเรียนที่มีคะแนน O-NET ต่ำกว่าระดับประเทศ
- 3.1.2 โรงเรียนที่มีคะแนน O-NET สูงกว่าระดับประเทศ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการสืบหาข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบ โดยมีแบบแผนชัดเจน เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน นำผลมาใช้ปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยอาศัยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการบริหาร 4 ด้าน ดังนี้

1.1 การวางแผน หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์การจัดทำแผน การปฏิบัติงาน วิธีดำเนินการ ระบุมาตรฐานในการปฏิบัติงาน กำหนดระยะเวลา หาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์กร และการปฏิบัติเพื่อให้การทำการวิจัยในชั้นเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.2 การจัดการ หมายถึง การจัดการที่ดี ซึ่งประกอบด้วย การนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ กำหนดกิจกรรม หน้าที่ การจัดแผนกการติดต่อสื่อสาร เชื่อมโยงความสัมพันธ์คนกับงาน การประสานงานภายในองค์กร การอำนวยความสะดวก เพื่อให้การบริหารบรรลุเป้าหมายเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูตามแผนที่วางไว้

1.3 การนำ หมายถึง เป็นการกระตุ้น หรือจูงใจ ให้ครูผู้สอนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การเป็นผู้นำในการดำเนินการ สร้างความสัมพันธ์ ความเชื่อมั่น เสริมสร้างกำลังใจ ค่านิยมและทัศนคติที่ดี การให้ความร่วมมือ การให้ผลตอบแทน และส่งเสริมสนับสนุน ความก้าวหน้าแก่ครูและบุคลากรที่ทำวิจัยในชั้นเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.4 การควบคุม หมายถึง การกำหนดระบบย่อยที่จะควบคุม กำกับกิจกรรม ระเบียบกฎเกณฑ์ ควบคุม ตรวจสอบ ปรับปรุง ส่งเสริม การปฏิบัติงานและการจัดสรรทรัพยากร รวบรวมข้อมูล กำหนดมาตรฐาน ติดตามประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่วางไว้ว่าเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้และบรรลุตามวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์หรือไม่

2. ผลการสอบ O-NET (Ordinary National Educational Testing) หมายถึง คะแนนการสอบความรู้รอบยอดปลายช่วงชั้น (6 ภาคเรียน) ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สอบได้ 1 ครั้ง สำหรับผู้ที่กำลังจะจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยกำหนดเกณฑ์โรงเรียนที่มีคะแนน O-NET สูงและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศผลการทดสอบปี 2557

3. ครู หมายถึง บุคลากรที่เป็นข้าราชการครูซึ่งทำหน้าที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

4. สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน ซึ่งแบ่งโครงสร้างโดยกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม การบริหารจัดการทางการศึกษา รับผิดชอบ การพัฒนาการศึกษาในอำเภอประโคนชัย อำเภอบ้านกรวด อำเภอกระสัง อำเภอพลับพลาชัย และอำเภอห้วยราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
  - 1.1 ความหมายของการบริหาร
  - 1.2 ความหมายของการบริหาร โรงเรียน
  - 1.3 หลักและกระบวนการบริหาร โรงเรียน
  - 1.4 แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร โรงเรียน
2. หน้าที่และบทบาทของผู้บริหารในการทำวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.1 การวางแผน
  - 2.2 จัดการองค์การ
  - 2.3 การนำ
  - 2.4 การควบคุม
3. การวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.1 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.2 รูปแบบและประเภทของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.3 กระบวนการและขั้นตอนของการทำวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน
4. สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ความหมายของการบริหาร

การบริหารงานนั้นนับเป็นหัวใจสำคัญต่อการส่งผลถึงความสำเร็จของงาน เนื่องจากการบริหารเป็นกระบวนการที่ต้องการนำองค์กรให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ หากองค์กรใดขาดระบบการบริหารที่ดีก็ไม่อาจดำเนินการใด ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จได้ การบริหารนั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันไปตามแนวคิดของแต่ละบุคคลซึ่งได้นำมาเสนอ ดังนี้

ภาวिका ชาราศรีสุทธิ และคณะ (2542 : 131) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การจัดการหรือการควบคุมกิจการต่าง ๆ ของรัฐ เช่น การบริหารการเงินของมูลนิธิ การบริหารกิจการภาษี การบริหารกิจการแพทย์และสาธารณสุข การบริหารอาณานิคม การบริหารที่ดินรกร้างว่างเปล่า การบริหารการก่อสร้าง การบริหารที่ดินทำกิน การบริหารกิจการอุตสาหกรรมและอื่น ๆ ที่เป็นงานที่เรียกว่ากันในปัจจุบันว่า “รัฐประศาสนศาสตร์”

เจริญ ไวรวัจนกุล (2545 : 3) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การบริหารเป็นกระบวนการอยู่และทำงานร่วมกับบุคคลอื่น โดยมีผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นเป้าหมายร่วมกัน การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคมดำเนินการร่วมกันของบุคคลอื่นตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกัน

วิโรจน์ สารรัตนะ (2547 : 12) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ เช่น การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ในกรณีหน้าที่ทางการบริหารนักทฤษฎีอาจจำแนกแตกต่างกัน เช่น Fayol จำแนกเป็น 5 หน้าที่ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม ส่วน Gulick จำแนกเป็น 7 หน้าที่ คือ การวางแผน จัดการองค์การ การจัดบุคลากร การสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ เป็นต้น การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญประกอบด้วย การวางแผน (Planning) จัดการองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

จันทรานี สงวนนาม (2551 : 25) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง การทำกิจกรรมโดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด นักบริหารหลายคนต่างเห็นพ้องต้องกันว่า การบริหารเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของคณะบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน

ในการทำงาน บางคนเห็นว่าการบริหารเป็นศิลปะของการเป็นผู้นำที่จะนำให้ผู้อื่นทำงานตาม วัตถุประสงค์ได้ บางคนให้ความหมายว่าการบริหารเป็นกระบวนการทางสังคม ซึ่งมีบุคคลตั้งแต่ สองคนขึ้นไปมาทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย จึงเห็นได้ว่า เรื่องของ การบริหารเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยุ่งยากสลับซับซ้อน เป็นเรื่องที่ต้องเกี่ยวพันกับความรู้สึคนึกคิด ทรัพยากร จุดมุ่งหมาย รวมทั้งกระบวนการในการบริหารงาน

สุนทร โคตรบรรเทา (2552 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารหรือการจัดการเป็น กระบวนการทำงานกับคนและโดยคน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

ธีระ รุณเจริญ (2553 : 12) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการ ของสังคมอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาร่วมกันเพื่อกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งหรือ หลายอย่างให้บรรลุถึงจุดหมายตามที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการใดกระบวนการหนึ่งทาง สังคมของกลุ่มบุคคลที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อให้หน่วยงานหรือองค์กรบรรลุผล ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ การจัดการและเทคโนโลยี ตลอดจนวิธีการต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือในการบริหารให้บรรลุผลตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการบริหารโรงเรียน

การบริหาร โรงเรียนเป็นกระบวนการและภาระงานของผู้บริหารที่จะนำ โรงเรียนนั้น ก้าวไปสู่ความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ โดยทั้งนี้ต้องใช้กระบวนการทั้ง ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และเต็มตามศักยภาพ ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหาร โรงเรียน ไว้ดังนี้

ธร สุนทรายุทธ์ (2551 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมของบุคลากรในโรงเรียนซึ่งเกิดจากปัจจัยและกระบวนการของระบบสังคมในโรงเรียนที่มี ผลผลิตของโรงเรียน ซึ่งมาจากพฤติกรรมการบริหาร พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน การดูแล และพัฒนาบุคลากร การเรียนรู้การสร้างสรรค์ การปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม มีความเป็นคุณภาพและ มาตรฐานของนักเรียน

การดี อนันต์นาวี (2551 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บริการทางการศึกษา แก่เยาวชนและชุมชน ซึ่งเกิดการพัฒนาการทางด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม พฤติกรรมและคุณค่าต่าง ๆ ตลอดจนปลูกฝังให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ

นพพงษ์ บุญจิตราคูล (2552 : 15-16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้การบริหารทางการศึกษาแก่เยาวชนและชุมชน เกิดพัฒนาการทางด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม พฤติกรรม และคุณค่าต่าง ๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ

ธีระ รุญเจริญ (2553 : 31) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของกระบวนการที่หลายคน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทุกด้านจนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร และสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคม ให้ดำรงชีวิตในสังคมเป็นไปด้วยความสงบ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารโรงเรียนก็คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ค่านิยม พฤติกรรม และคุณธรรมต่างๆ ให้บรรลุจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้” นั่นเอง

หลักและกระบวนการบริหารโรงเรียน

หลักและกระบวนการบริหาร โรงเรียนนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันไปตามแนวคิดของแต่ละบุคคลซึ่งได้นำมาเสนอ ดังนี้

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542 : 11 – 12) กล่าวว่า หลักและกระบวนการบริหารที่มีประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning) คือ การตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อไร และใครเป็นผู้นำการวางแผนเป็นสะพานเชื่อมช่องว่างจากปัจจุบันไปสู่อนาคตที่ปรารถนาโดยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้
  - 1.1 การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับอนาคต
  - 1.2 การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่จะทำในอนาคต
  - 1.3 การวางแผนเป็นเรื่องของกระบวนการต่อเนื่อง
2. จัดการองค์การ (Organizing) คือ หน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลซึ่งจัดขึ้นอย่างจงใจ และมีวัตถุประสงค์อันแน่นอนเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างแน่นอน ดังนี้
  - 2.1 องค์การจะต้องประกอบด้วยบุคคลที่ชัดเจนอยู่อย่างมีแบบแผน
  - 2.2 บุคคลจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันทั้งทางตรงและทางอ้อม
  - 2.3 ปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวอาจอธิบายได้โดยโครงสร้างขององค์การ ใครอยู่ที่ไหน

ทำอะไรและขึ้นอยู่กับใคร

2.4 ทุกคนในองค์การย่อมมีทั้งวัตถุประสงค์ที่เป็นของตนเองและวัตถุประสงค์ร่วมกันในการที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ทุกคนในองค์การจะต้องให้ความร่วมมือกันอย่างเต็มที่

2.5 วัตถุประสงค์ส่วนตัวและวัตถุประสงค์ขององค์การจะต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) คือ การจัดคนเข้าทำงานเป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหารบุคคลของทุกองค์การ เพราะคนเป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญที่สุดโดยยึดหลัก 4 ประการ คือ หลักความเสมอภาค หลักความสามารถ หลักความมั่นคง หลักความเป็นกลางทางการเมือง

4. การสั่งการหรืออำนวยการ (Directing) คือ การจัดการดำเนินงานหรือสั่งการให้งานสำเร็จไปตามแผนงานที่วางไว้โดยอาศัยบุคคลในองค์การเป็นผู้ช่วยดำเนินงานที่ได้จัดองค์การเอาไว้ในการอำนวยการนั้น โดยมีหลักในการพิจารณา ดังนี้

4.1 การมอบอำนาจหน้าที่เป็นการมอบให้ตำแหน่งมิใช่บุคคล

4.2 ผู้บังคับบัญชาจะต้องเต็มใจที่จะมอบอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

4.3 ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาว่าอำนาจหน้าที่อะไรที่จะมอบให้ผู้อื่นปฏิบัติ

แทนตนได้

4.4 เมื่อมีการมอบอำนาจหน้าที่กับไปแล้วผู้บริหารจะต้องระมัดระวังอย่าให้เกิดปัญหาเรื่องการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการทำงานที่ได้รับมอบหมายไปแล้วมากนัก

4.5 การมอบหมายอำนาจหน้าที่ทำได้หลายประการและหลายระดับ

ตามความเหมาะสม

รุ่ง แก้วแดง (2545 : 1 – 8) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน คือ แนวคิดทางการบริหารและการจัดการศึกษาที่มุ่งให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (Efficiency & Effectiveness School) ภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนด โดยมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจที่จะพัฒนานโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษาและร่วมมือดำเนินการทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป โดยบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกัน โดยมุ่งเน้นผลผลิตผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบของผู้มีส่วนได้เสีย

การลดบทบาทการจัดการศึกษาจากส่วนกลาง และเพิ่มบทบาทการจัดการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาเป็นหลักสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นแนวทางปฏิรูปการศึกษา มี 6 ประการ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจ (Power) อำนาจของท้องถิ่นเพิ่มขึ้น คือ “อำนาจการตัดสินใจ (Deception Making Power)” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการจากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ใช้อำนาจ (มาตรา 39 และมาตรา 40) ในการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป โดยผ่านกระบวนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การกำกับติดตาม และการประเมิน/สะท้อนกลับ

2. การพัฒนาระบบสารสนเทศ (Information) สารสนเทศเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารและจัดการจะต้องเข้าใจถึงข้อมูลในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจมีความถูกต้องและแม่นยำยิ่งขึ้น

3. การพัฒนาความรู้และทักษะ (Knowledge and Skills) การบริหารและการจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ในช่วงระยะของการเปลี่ยนแปลงภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีแนวคิดที่ถูกนำมาใช้ในกระบวนการปฏิรูปการศึกษาที่แตกต่างไปจากเดิม อาทิ ความรู้และทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน การจัดหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting : PBB) วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนผู้เป็นสำคัญ เป็นต้น

4. การสร้างแรงจูงใจ (Rewards) การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา จะทำให้เกิดผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสถานศึกษาได้มีอิสระในการบริหารและจัดการ (Autonomy) เน้นการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอก (Intensive and Extensive Motivation) ซึ่งจะช่วยให้หน่วยปฏิบัติเกิดการสร้างพลังในการปฏิบัติ (Empowerment) ส่งผลให้เกิดความเข้มแข็ง

5. การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) เป็นวิธีการหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ทั้งระดับเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา ประเด็นสำคัญของการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย

5.1 ผู้มีส่วนร่วม บุคคลที่มีส่วนร่วมการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย บุคลากรทางการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน บุคคลดังกล่าวคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)

5.2 สาระการมีส่วนร่วม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ในมาตรา 39 ให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารตนเอง ในงานด้านวิชาการ (หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน) งานด้านงบประมาณ (การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน) งานบุคลากรและการบริหารทั่วไป

5.3 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม งานแต่ละด้านมีแผนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในวงจรการทำงาน (PDCA - Cycle) ประกอบด้วย

- มีส่วนร่วมในการวางแผน (Plan)
- มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Do)
- มีส่วนร่วมในการกำกับตรวจสอบ (Check)
- มีส่วนร่วมในการประเมินและสะท้อนผลงานที่ดำเนินการ (Action)

5.4 ระดับการมีส่วนร่วม มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการ คือ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผน การปฏิบัติ การกำกับ ติดตาม และประเมินผล การตัดสินใจจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียม (Equity Participation)

6. การตรวจสอบและความโปร่งใส (Accountability and Transparency) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนในการตรวจสอบการทำงานของโรงเรียน (Self - evaluation) หรือการประเมินตนเองของโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นการบริหารการจัดการศึกษาที่เป็นไปตามความต้องการของโรงเรียนเอง โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาในการใช้อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ดำเนินการแก้ปัญหา และจัดกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อคุณภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักและกระบวนการบริหารโรงเรียน คือ หลักและกระบวนการบริหารการศึกษาจะต้องอาศัยการวางแผนในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ จัดให้มีการจัดองค์การมีการกำหนดบุคคลที่รับผิดชอบในแต่ละด้านตามความรู้ ความสามารถและจัดบุคคลเข้าทำงาน อย่างเหมาะสมรวมทั้งการสั่งการให้งานดำเนินไปตามแผนที่วางไว้

แนวคิดและทฤษฎีการบริหารโรงเรียน

การบริหารงานนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอีกประการหนึ่งเนื่องจากการบริหารไม่ได้เป็นสิ่งตายตัวที่มองเห็นเป็นรูปร่างเป็นรูปธรรมแต่การบริหารเป็นสิ่งที่มีความละเอียดอ่อนปรับให้เข้าได้กับทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น การบริหารจึงต้องอาศัยความเข้าใจอย่างถ่องแท้จึงสามารถดำเนินงานให้บรรลุผล ดังมีผู้บริหารและหน่วยงานได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2541 : 3) ให้แนวคิดไว้ว่า ในการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษานั้น ควรมุ่งพื้นฐาน 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพ ด้านความเสมอภาคและด้านความสอดคล้องกับสภาพที่เผชิญ ดังนั้น จะต้องหาความพอดีระหว่างคุณภาพ เสมอภาคและความสอดคล้องเพื่อจะได้เสริมสร้างความสนใจใฝ่รู้และรักธรรมชาติแวดล้อมอันจะทำให้การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาที่มีรากฐานที่มั่นคง

ลีปพนนท์ เกตุทัต (2542 : 2) ให้แนวคิดไว้ว่า การจัดการศึกษานอกจากเพื่อสนองตอบความต้องการของสังคมแล้วควรวางแผนทางเพื่อช่วยชี้นำและเตือนสติสังคมด้วย เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจและเจตคติที่กล้าเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลง อันจะยังผลในการได้รับความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกระดับที่มีส่วนร่วมและมีผลกระทบถึงด้วย

แผน น้ำจันทร์ (2548 : 16) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียน เป็นกระบวนการบริหาร (Management Process) เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือการกำหนดเป้าหมายขององค์กรและตัดสินใจว่าจะปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย และเป็นหน้าที่ของผู้บริหารประการแรก ทั้งนี้เพราะหน้าที่อื่น ๆ ของผู้บริหารจะต้องขึ้นอยู่กับวางแผนทั้งสิ้น
2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการจัดกลุ่มของทรัพยากรและกิจกรรมเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งเป็นกระบวนการจัดกลุ่มกิจกรรมที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักโดยการจัดกลุ่มงานเป็นหน่วยการจัดการ และออกแบบให้แต่ละกลุ่มที่ขึ้นตรงต่อผู้จัดการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมการทำกิจกรรมต่าง ๆ

3. การชักนำหรือการจูงใจ (Leading and Motivation) หน้าที่การชักนำหรือการจูงใจเป็นหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ดังนี้

3.1 การชักนำ (Leading) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อบุคคลที่จะทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทั่วไป หรือหน้าที่อย่างหนึ่งในการจัดการซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลในการจูงใจผู้ปฏิบัติงานให้ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้สมาชิกขององค์กรทำงานร่วมกันโดยสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

3.2 การจูงใจ (Motivation) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพอใจในการทำงานหรือการสำรวจวิเคราะห์งาน พนักงานปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลัง ผู้บริหารจะจูงใจพนักงานโดยการกระตุ้นความสามารถเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

3.3 การอำนวยความสะดวก (Directing) เป็นกระบวนการที่ใช้สองเครื่องมือ การชักนำและการจูงใจไว้ด้วยกันให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปตามแผนปฏิบัติการให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

3.4 การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการประเมินและการควบคุมการดำเนินการเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง หน้าที่ในการบริหารซึ่งมีจุดหมายที่การควบคุมกิจการขององค์กร เพื่อประเมินว่าการปฏิบัติงานจริงจะเหมือนหรือแตกต่างจากมาตรฐานและจุดมุ่งหมายขององค์กรมากหรือน้อยเพียงไร เพื่อจะดำเนินการอย่างเหมาะสมในการแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่มีความคลาดเคลื่อนไปจากแผนที่วางไว้

ธีระ รุณเจริญ (2553 : 19) ให้แนวคิดไว้ว่า การบริหารการศึกษาเป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและการตัดสินใจจากส่วนกลาง หรือศูนย์รวมอำนาจไปสู่ส่วนต่าง ๆ ขององค์กรหรือตามระดับชั้นขององค์กร โดยให้ทุกส่วนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหาร การศึกษาดังกล่าวต้องยอมรับว่ายังมีได้เป็นระบบที่เป็นการเอื้ออำนวยต่อการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพราะยังเป็นระบบอำนาจ อำนาจในการบังคับบัญชา การตัดสินใจ การอนุญาต อนุมัติ ตลอดจนบริหารงานบุคคล การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง และการเงินหรืองบประมาณ ในการบริหารศึกษานั้นอยู่ที่ส่วนกลางหรืออยู่ที่กระทรวง ทบวง กรม ระบบการบริหารดังกล่าวนี้เป็นสายบังคับบัญชาที่ก่อให้เกิดความล่าช้าและไม่สนองตอบต่อความต้องการของท้องถิ่นต่าง ๆ ได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การจัดการศึกษา และการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ มีความก้าวหน้า โดยให้ทุกส่วนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารเพื่อสนองตอบความต้องการของสังคม โดยมีหลักการวางแผน (Planning)

การจัดองค์กร (Organizing) การนำหรือการจูงใจ (Leading and Motivation) และการควบคุม (Controlling) มาใช้ในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ทฤษฎีการบริหารโรงเรียน

ในการบริหารผู้บริหารควรมีหลักและกระบวนการบริหาร หลักการแนวคิดในการบริหาร ภาพรวมของการบริหารทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการบริหารมีความเหมาะสม จึงขอนำเสนอ ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ ทฤษฎีการบริหารเชิงมนุษย์สัมพันธ์ ทฤษฎีการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ตามลำดับ ดังนี้

5.1 ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management Theory)

เทลเลอร์ (Taylor) ให้ปรัชญาการบริหารว่า “ใช้คนให้เกิดประโยชน์สูงสุด” (Use People Efficiently) แนวคิดทางการบริหารมุ่งเน้นประสิทธิภาพของงานตามแนวความคิดพื้นฐานทางการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ที่มีเป้าหมายที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการ ดังนี้

5.1.1 หลักเรื่องเวลา ถือว่า การผลิตที่มีความสามารถต้องผลิตในเวลาที่น่า้อยที่สุดและให้ผลผลิตมากที่สุด

5.1.2 หลักการกำหนดอัตราค่าจ้างตามสัดส่วนของความสามารถในการผลิตของ แต่ละคนหากไม่ได้ทำงานก็ไม่ได้ค่าตอบแทน

5.1.3 หลักการแยกการวางแผนออกจากการปฏิบัติ การวางแผนเป็นเรื่องของผู้บริหาร การปฏิบัติเป็นเรื่องของพนักงาน

5.1.4 หลักของการจัดระเบียบและความเคร่งครัดในการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานอย่างเคร่งครัดแบบทหาร

5.1.5 หลักของผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นเรื่องของฝ่ายบริหารองค์กรที่ต้องเรียนรู้หรือได้รับการฝึกอบรมอย่างดีในฐานะผู้บริหาร

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ หมายถึง การบริหารที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพของงานตามแนวความคิดพื้นฐานทางการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ที่มีเป้าหมายที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

5.2 ทฤษฎีการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Management Theory)

โฟเลท มาโย และ โรธลิสเบอร์เกอร์ (Follett , Mayo & Roethlisberger. n.d.)

เชื่อว่า ในการบริหารองค์กรนอกจากจะยึดมั่นในความสำเร็จของงานเป็นสำคัญแล้วยังต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านตัวบุคคลด้วย ปรัชญาการบริหารมีว่า “ดูแลคนให้ดีที่สุด” (Treat People Well) แนวความเชื่อพื้นฐาน คือ

5.2.1 เชื่อว่าคนงานเป็นสิ่งที่มีความมีชีวิตจิตใจ

5.2.2 การให้ความดูแลและนิเทศงานด้วยความเอาใจใส่ จะก่อให้เกิดกำลังใจ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในการทำงาน

5.2.3 ปริมาณของการทำงานขึ้นอยู่กับสภาพร่างกายและสังคม

5.2.4 การให้รางวัลทางใจมีผลต่อการทำงานมากกว่าค่าแรง

5.2.5 การแบ่งแยกการทำงานตามลักษณะเฉพาะ มิได้ก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การบริหารองค์กรที่นอกจากจะยึดมั่นในความสำเร็จของงานเป็นสำคัญแล้ว ยังต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านตัวบุคคลด้วย ดังนั้นจึงต้องมีการนิเทศติดตาม การให้รางวัล การดูแลเอาใจใส่เพื่อให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน

5.3 ทฤษฎีการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Management Theory)

นักบริหารยุคนี้มี บาร์นาร์ด ไชมอน เวบเบอร์ มาสโลว์ อาร์จิริส และลิเคอร์ท (Banard , Simon , Weber , Maslow , Argyris & Likert) ใช้ปรัชญาการบริหารว่า “ใช้คนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในฐานะทรัพยากรมนุษย์” (Use people well as human resources) จากแนวความคิดพื้นฐานที่ว่า “มนุษย์จะต้องประสบปัญหาอยู่เสมอ การเลือกทางออกที่จะไปสู่การแก้ปัญหาทางการบริหารถือว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด สถานการณ์ต่างหากที่จะเป็นตัวกำหนดว่าควรจะใช้การบริหารแบบใด” การบริหารมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสภาพแวดล้อมขององค์กรจึงต้องอาศัยสถานการณ์เป็นตัวกำหนดในการตัดสินใจ ดังที่ บาร์นาร์ด กล่าวถึง มโนทัศน์ (Concept) ของผู้บริหารว่ามี 2 ส่วน คือ

5.3.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการบริหารตามโครงสร้าง (Structural Concept)

ซึ่งส่วนนี้ถือว่าเป็นศาสตร์ (Science) ของการบริหาร บาร์นาร์ด เน้นที่ตัวบุคคล ระบบการให้ความร่วมมือขององค์กรรูปนัยและอรูปนัย

5.3.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการบริหารงานที่เป็นพลวัต (Dynamic Concept) ซึ่งส่วนนี้ถือเป็นศิลป์ (Arts) ของการบริหาร บาร์นาร์ด เน้นความเป็นอิสระในด้านความคิด การให้ความร่วมมือ ติดต่อสื่อสาร อำนาจหน้าที่ กระบวนการตัดสินใจและคุณภาพแห่งความไม่คงที่ ผู้บริหารนอกจากจะบริหารงานไปตามโครงสร้างของงานแล้ว การพัฒนาคุณลักษณะและการเรียนรู้เทคนิควิธีการทางการบริหารถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ประสิทธิภาพของผู้บริหารวัดได้จากประสิทธิผลของงานและความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน

ไซมอน มองการบริหารว่า เป็นกระบวนการของการตัดสินใจของผู้บริหาร ที่อิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ร่วมงานในองค์กร โดยเน้นให้เห็นว่า ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติแต่เป็นผู้ใช้ศิลปะในการทำให้การปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กร

เวบบอร์ กล่าวว่า ระบบราชการและอำนาจหน้าที่ ซึ่งทำให้เห็นชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารในมโนทัศน์ที่ว่าองค์กรทำงานบริหารนั้นต่างก็เป็นอิสระต่อกันและจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันตามระบบสังคม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ หมายถึง การบริหารในมโนทัศน์ที่ว่าองค์กรทำงานบริหารนั้นต่างก็เป็นอิสระต่อกัน และจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันตามระบบสังคม โดยใช้สถานการณ์เป็นตัวกำหนดว่าควรจะใช้การบริหารแบบใด ในการตัดสินใจ ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติแต่เป็นผู้ใช้ศิลปะในการทำให้การปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กร

5.4 ทฤษฎีการบริหาร โดยสถานการณ์

ไฟด์เลอร์ (Fiedler, 1967) กล่าวว่า การบริหาร โดยใช้สถานการณ์มีหลักการสำคัญคือ

5.4.1 ถือว่าการบริหารจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์

5.4.2 ผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์สถานการณ์ให้ดีที่สุด

5.4.3 เป็นการผสมผสานแนวคิดระหว่างระบบปิดกับระบบเปิดและยอมรับหลักการของทฤษฎีระหว่างทุกส่วนของระบบ จะต้องสัมพันธ์และมีผลกระทบซึ่งกันและกัน

5.4.4 สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจและรูปแบบการบริหารที่เหมาะสม

5.4.5 กำกับถึงสิ่งแวดล้อมและความต้องการของบุคคลในหน่วยงานเป็นหลักมากกว่าที่จะแสวงหาวิธีการที่ดีเลิศมาใช้ในการทำงาน โดยใช้ปัจจัยด้านจิตวิทยาในการพิจารณาค้วย

5.4.6 เน้นให้ผู้บริหารรู้จักพิจารณาความแตกต่างที่มีอยู่ในหน่วยงาน เช่น

5.4.6.1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล

5.4.6.2 ความแตกต่างระหว่างระเบียบกฎเกณฑ์กระบวนการ

และการควบคุมงาน

5.4.6.3 ความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กร

5.4.6.4 ความแตกต่างระหว่างเป้าหมายการดำเนินการขององค์กร

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารโดยสถานการณ์ หมายถึง ในการบริหารนั้นควรคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความต้องการของบุคคลในหน่วยงานเป็นหลัก ผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์สถานการณ์ให้ดีที่สุด และใช้สถานการณ์เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ และรูปแบบการบริหารที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร

หน้าที่และบทบาทของผู้บริหาร

ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการในโรงเรียน จะต้องพิจารณาจากสาระความรู้สึกละสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามมาตรฐานความรู้ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นบุคคลสำคัญ ในการผลักดันการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สมคิด บางโม (2544 : 73) ได้กล่าวไว้ว่า นักวิชาการทางการบริหารส่วนใหญ่ในปัจจุบันได้ศึกษาและวิเคราะห์แนวความคิด และสรุปว่าบทบาทหน้าที่ และกระบวนการบริหารของผู้บริหารควรมีเพียง 4 ขั้นตอนคือ PODC ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การอำนวยการหรือการชี้นำ (Directing)
4. การควบคุมติดตามผลการดำเนินงาน (Controlling)

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546 : 1) กล่าวว่า การบริหารกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง หน้าที่ทางการบริหารในการกำหนดจุดหมายและตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุดที่จะให้บรรลุเป้าหมายนั้น
2. จัดการองค์การ (Organizing) หมายถึง การบริหารกิจกรรมที่เสริมสร้างความมีประสิทธิภาพให้แก่คนงาน (Workforce) เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะประกอบกันขึ้นเป็นกระบวนการ (Process) ดังนี้ 1) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ 2) การจัดคนเข้างาน 3) การพัฒนาและการประเมิน 4) การบำเหน็จตอบแทน และ 5) การดำรงรักษาคนให้มีประสิทธิภาพ
3. การนำ (Leading) หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำ (Leadership) ในการชักจูงและส่งเสริมให้บุคคล ผู้อื่น ปฏิบัติตามที่ตนต้องการ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
4. การควบคุม (Controlling) หมายถึง กระบวนการวางระเบียบ กฎเกณฑ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐาน หรือจุดมุ่งหมายขององค์การที่กำหนดไว้ หรือเป็นกระบวนการที่กลุ่มคน หรือองค์การได้กำหนดถึงสิ่งที่จะให้บุคคล หรือกลุ่มคน หรือองค์การได้กระทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

บาร์นาร์ด (Barnard. 1972 : 65 ; อ้างถึงใน วุฒिवรรณ คงคามาศ. 2544 : 17) ให้ความหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาคือ ผู้ที่มีหน้าที่รักษาองค์การให้ดำรงอยู่ในสังคมอย่างมั่นคงและพัฒนาองค์การให้มีความก้าวหน้าสูงยิ่งขึ้นไป

ฮาโรลด์ กูนท์ และโอดอนเนลล์ (Hoarold Koontz & O'Donnell. 1972 : 32 ; อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม 2551 : 24) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการส่งเสริมงานวิจัยมี 4 ด้าน ดังนี้

1. งานการวางแผน หมายถึง การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การจัดทำแผนการปฏิบัติงาน วิธีดำเนินการ ระบุมาตรฐานในการปฏิบัติงานกำหนดระยะเวลา หาข้อมูลที่เกี่ยวข้องขององค์การและการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผล
2. จัดการองค์การ หมายถึง การจัดการองค์การที่ดี ซึ่งประกอบไปด้วยการนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ กำหนดกิจกรรม หน้าที่ การจัดแผนงาน

การติดต่อสื่อสาร เชื่อมโยง การสร้างความสัมพันธ์คนกับงาน การประสานงานภายในองค์กร การอำนวยความสะดวก การวินิจฉัยสั่งการ วิธีการบริหารที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล การจัดการองค์การ จึงหมายถึง การนำเอาทรัพยากรการบริหารทุกประเภทมาบูรณาการเพื่อดำเนินการให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพ

3. การจูงใจ หมายถึง การจูงใจช่วยให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การเป็นผู้นำในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ ส่งเสริมความก้าวหน้า ความเชื่อมั่น เสริมสร้างกำลังใจ ค่านิยมและทัศนคติที่ดี การให้ความร่วมมือ การให้ผลตอบแทน มีความพยายามและความคิดสร้างสรรค์ที่จะดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ

4. การควบคุม หมายถึง กระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์ ควบคุม ตรวจสอบ ปรับปรุง ส่งเสริม การปฏิบัติงานและการจัดสรรทรัพยากร รวบรวมข้อมูล ติดตามประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดเพื่อเป็นการแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น และในการดำเนินงานต้องสามารถรายงานผลให้ทราบได้ทุกขณะ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หน้าที่และบทบาทของผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารมีหน้าที่ที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์มาดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้น บทบาทผู้บริหารที่จำดำเนินการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน (Planning) ด้านการจัดองค์การ (Organizing) ด้านการนำ (Leading) ด้านการควบคุม (Controlling) และมีรายละเอียด ดังนี้

การวางแผน (planning)

ปัจจุบันนี้การวางแผนได้นำมาใช้กันอย่างกว้างขวางในหน่วยงาน และองค์กรทุกระดับทั้งในภาครัฐและเอกชน การวางแผนเป็นการกำหนดแนวทางหรือวิธีการที่จะดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้ล่วงหน้าอย่างรอบคอบมีเหตุผล เพื่อที่จะให้งานประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ ได้มีผู้ให้ความหมายของการวางแผนไว้หลายทัศนะด้วยกัน ดังนี้

ชีรวัดน์ นิจนตร (2542 : 3) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการเตรียมการล่วงหน้าว่าจะทำกิจกรรมหรือดำเนินการอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และวัตถุประสงค์ของการวางแผนก็คือการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์ และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542 : 11 – 12) กล่าวว่า การวางแผน (Planning) คือ การตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อไร และใครเป็นผู้นำการวางแผนเป็นสะพานเชื่อมช่องว่างจากปัจจุบันไปสู่อนาคตที่ปรารถนาโดยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- 1.1 การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับอนาคต
- 1.2 การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่จะทำในอนาคต
- 1.3 การวางแผนเป็นเรื่องของกระบวนการต่อเนื่อง

ฉัฐนิภา คุปรัตน์ และประกอบ คุปรัตน์ (2543 : 15) การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายหรือเป้าประสงค์ การหาคุณประโยชน์ในการดำเนินการ และการพัฒนาแผนงาน เพื่อการประสานกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นทั้งหลาย

สุภาพร พิศาลบุตร (2543 : 6) ให้ความหมายว่า การวางแผน วิธีการตัดสินใจล่วงหน้า เพื่ออนาคตขององค์กร ซึ่งเป็นการกำหนดในทางเลือกกว่าจะให้ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร มี ขั้นตอนการดำเนินงานใช้ทรัพยากรการบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ การวางแผนประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ต่างๆ
2. การกำหนดแนวทางการกระทำหรือแผนงานต่างๆ ที่นำมาปฏิบัติ เพื่อที่จะให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เหล่านั้น

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ (2543 : 13) ให้ความหมายว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการพิจารณาล่วงหน้าเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการในอนาคตและวิธีการที่ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการนั้น เครื่องมือมีความสำคัญยิ่งของการบริหารที่มีประสิทธิภาพและการบริหารที่เป็นระบบ เป็นงานแรกในกระบวนการบริหารและการจัดการขององค์กรหรือหน่วยงานและการวางแผนคือ กระบวนการพิจารณาล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร

อนันต์ เกตุวงศ์ (2543 : 3) กล่าวไว้ว่า การวางแผนคือการตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกทางเลือกเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็วัตถุประสงค์หรือวิธีการกระทำโดยทั่วไปจะเป็น การตอบคำถามต่อไปนี้ คือ จะทำอะไร (What) ทำไมจึงต้องทำ (Why) ใครบ้างที่จะเป็นผู้กระทำ (Who) จะกระทำเมื่อใด (When) จะกระทำกันที่ไหนบ้าง (Where) และจะกระทำกันอย่างไร (How)

อุทุมพร จามรมาน (2544 : 7) กล่าวว่า การวางแผนประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรและการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2545 : 39) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผน (Planning) หมายถึง การคาดการณ์อนาคต ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบายประกอบด้วย ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันการดำเนินการวางแผน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้ความรู้ ในทางวิชาการและวิจารณญาณวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคต แล้วกำหนดวิธีการโดยถูกต้อง อย่างมีเหตุผลเพื่อในการดำเนินงานเป็นไปโดยสมบูรณ์

กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 226) กล่าวว่า คำว่าแผน หรือ “การวางแผน” “การวางแผนการศึกษา” ซึ่ง “แผน” ก็คือ สิ่งที่แสดงความตั้งใจล่วงหน้าที่จะดำเนินการภายในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2547 : 94) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกิจกรรมหรือกระบวนการที่กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและวิธีปฏิบัติล่วงหน้า แผน (Plan) หรือวิธีการเป็นสะพานเชื่อมปัจจุบันไปยังอนาคต เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และบรรลุความสำเร็จในที่สุด

แผน น้ำจันทน์ (2548 : 17) กล่าวว่า การวางแผน (Planning) คือการกำหนดเป้าหมายขององค์กรและตัดสินใจว่าจะปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย และเป็นหน้าที่ของผู้บริหารประการแรก ทั้งนี้เพราะหน้าที่อื่น ๆ ของผู้บริหารจะต้องขึ้นอยู่กับวางแผนทั้งสิ้น

วิโรจน์ สารรัตนะ (2554 : 45-69) กล่าวว่า การวางแผน (Planning) หมายถึง หน้าที่ทางการบริหารในการกำหนดจุดหมายและตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุดที่จะให้บรรลุเป้าหมายนั้น ซึ่งองค์ประกอบของกระบวนการวางแผนขององค์กรหนึ่ง ๆ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์และพันธกิจ จุดหมาย และแผน โดยวิสัยทัศน์และพันธกิจเป็นข้อประกาศอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายหรือเหตุผลพื้นฐานในการดำรงอยู่ขององค์กร และขอบข่ายงานเฉพาะขององค์กรหรือที่ทำให้้องค์การแตกต่างจากองค์กรอื่น สำหรับจุดหมายเป็นเป้าหมายแห่งอนาคตหรือผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการให้บรรลุผล ขณะเดียวกันแผนหมายถึงวิถีทางที่จะก่อให้เกิดการกระทำเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับองค์กร จุดหมายขององค์กรมีประโยชน์หลายประการ เช่น เป็นสิ่งจูงใจ ทำทนายให้เกิดการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุผล เป็นที่แสดงความคาดหวังขององค์กรให้เห็นอย่างชัดเจน ช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีทิศทางการทำงาน และช่วยให้การกำกับติดตาม ดูแลและควบคุมเป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วองค์กรหนึ่ง ๆ จะมีจุดหมาย 3 ระดับ คือ จุดหมายเชิงยุทธศาสตร์ จุดหมายเชิงยุทธวิธี และจุดหมายเชิงปฏิบัติการ คู่ขนานกับแผนขององค์กร ซึ่งมี 3 ระดับเช่นกัน คือ แผนเชิงยุทธศาสตร์ แผนเชิงยุทธวิธี และแผนเชิงปฏิบัติการ ทั้งนี้จุดหมายและแผนทั้งสามระดับจะสัมพันธ์ในเชิงโครงสร้างกับระดับผู้บริหาร 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต้น ยุทธศาสตร์เป็นหน้าที่สำคัญสำหรับผู้บริหาร เนื่องจากยุทธศาสตร์เป็นทิศทางโดยภาพรวมขององค์กร หากกำหนดไม่ถูกต้องถูกทิศทางแล้ว ย่อมส่งผลที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้นอย่างมากมาย ดังนั้นการกำหนดยุทธศาสตร์ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร รวมทั้งสถานะเชิงแข่งขันที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นให้มีกระบวนการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ การทำหน้าที่ทางการวางแผน

ที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงให้ความสนใจในแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถนำประเด็นหรือแนวคิดมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม แนวคิดเกี่ยวกับวงจรชีวิตองค์กร แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจทางการบริหาร และแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาอนาคตตลอดจนเทคนิคการวิจัยเพื่อศึกษาอนาคต เป็นต้น

ฟาโยล (Fayol, 1949, 66-70; อ้างถึงใน ศิวพร เรืองใจ, 2546 : 36) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผน (planning) หมายถึง การกำหนดจุดหมาย และการปฏิบัติไว้ล่วงหน้า

ฮาโรลด์ กูนท์ และโอคอนเนลล์ (Hoarold, Koontz & O'Donnell, 1972 : 32; อ้างถึงใน จันทราณี สงวนนาม, 2551 : 24) กล่าวไว้ว่า การวางแผน หมายถึง การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การจัดทำแผนการปฏิบัติงาน วิธีดำเนินการ ระบุมาตรฐานในการปฏิบัติงานกำหนดระยะเวลา หาข้อมูลที่เกี่ยวข้องขององค์กรและการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผล จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์การจัดทำแผน การปฏิบัติงาน วิธีดำเนินการ ระบุมาตรฐานในการปฏิบัติงาน กำหนดระยะเวลา หาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์กร และการปฏิบัติเพื่อให้การทำการวิจัยในชั้นเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

จัดการองค์การ (Organizing)

เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ ตรวจสอบเป็นระยะเพื่อให้มั่นใจว่าในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปโครงสร้างในขององค์การที่ออกแบบไว้แต่เดิมยังมีความเหมาะสมที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การได้หรือไม่ โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สมศักดิ์ กงเทียง (2542 : 11- 12) กล่าวว่าจัดการองค์การ (Organizing) คือ หน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลซึ่งจัดขึ้นอย่างจงใจและมีวัตถุประสงค์อันแน่นอนเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างแน่นอน ดังนี้

- 2.1 องค์การจะต้องประกอบด้วยบุคคลที่ชัดเจนอยู่อย่างมีแบบแผน
- 2.2 บุคคลจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันทั้งทางตรงและทางอ้อม
- 2.3 ปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวอาจอธิบายได้โดยโครงสร้างขององค์การ ใครอยู่ที่ไหน ทำอะไรและขึ้นอยู่กับใคร

2.4 ทุกคนในองค์การย่อมมีทั้งวัตถุประสงค์ที่เป็นของตนเองและวัตถุประสงค์ร่วมกันในการที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ทุกคนในองค์การจะต้องให้ความร่วมมือกันอย่างเต็มที่

2.5 วัตถุประสงค์ส่วนตัวและวัตถุประสงค์ขององค์การจะต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน

วรนาถ แสงมณี (2544 : 3-2) ได้ให้ความหมายของการจัดองค์การ หมายถึง “ความพยายาม ของผู้บริหารในการกำหนดแนวทางโครงสร้างองค์การ โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการสนับสนุน ให้การดำเนินงานสามารถประสบความสำเร็จได้ตามที่วางแผนงานไว้ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ มักประกอบด้วยความสัมพันธ์พื้นฐาน 3 ประการ คือความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่ และความพร้อม ที่จะให้ตรวจสอบ”

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2545 : 39) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การจัดส่วนราชการหรือองค์การในการศึกษาบางแห่งก็พิจารณารวมไปกับการปฏิบัติงานหรือวิธีการจัดการด้วยเรื่องการจัดแบ่งส่วนงานนี้ จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น กรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพของงาน หรือจัดตามลักษณะของงานเฉพาะอย่าง

เสนาะ ตีเขาวัว (2546 : 100) กล่าวว่า การจัดองค์การ คือ การสร้างระบบความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจการบังคับบัญชากับความรับผิดชอบของงาน เป็นการกำหนดให้รู้ว่าใครทำงานอะไร และใครต้องรายงานต่อใคร

ธงชัย สันติวงษ์ (2546 : 216) กล่าวว่า การจัดองค์การ คือ หน้าที่งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบ เพื่อให้สิ่งของและบุคคลผู้เข้ามาอยู่ในองค์การสามารถทำงานเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่องานที่จะมีการประสานกันทำเป็นทีม

แผน น้ำจันทร์ (2548 : 17) กล่าวว่า การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการจัดกลุ่มของทรัพยากรและกิจกรรมเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งเป็นกระบวนการจัดกลุ่มกิจกรรมที่จำเป็น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักโดยการจัดกลุ่มงานเป็นหน่วยการจัดการและออกแบบให้แต่ละกลุ่มที่ขึ้นตรงต่อผู้จัดการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมการทำกิจกรรมต่าง ๆ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2554 : 70-99) กล่าวว่า การจัดการองค์การ หมายถึง การจัดการองค์การที่ดี ซึ่งประกอบไปด้วยการนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ กำหนดกิจกรรม หน้าที่ การจัดแผนงาน การติดต่อสื่อสาร เชื่อมโยง การสร้างความสัมพันธ์คนกับงาน การประสานงานภายในองค์กร การอำนวยความสะดวกสิ่งต่าง ๆ วิธีการบริหารที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล การนำเอาทรัพยากรการบริหารทุกประเภทมาบูรณาการเพื่อดำเนินการให้ได้ผลงาน

ที่มีคุณภาพ การจัดองค์การเป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สืบเนื่องจากการวางแผน กล่าวคือ เมื่อองค์การจัดทำจุดหมายและแผนเชิงยุทธศาสตร์แล้วผู้บริหารต้องออกแบบโครงสร้างองค์การเพื่อให้การบริหารงานบรรลุจุดหมายและแผนเชิงยุทธศาสตร์ขององค์การนั้น การออกแบบโครงสร้างองค์การเป็นกิจกรรมที่ควรได้รับการตรวจสอบอยู่เสมอ เนื่องจากปัจจัยที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างองค์การเกิดขึ้นมากมาย การออกแบบโครงสร้างองค์การเป็นกระบวนการของการออกแบบงาน การจัดเป็นแผนงาน การจัดกลไกประสานงานทั้งในแนวดิ่งและแนวนอน โครงสร้างนี้มักแสดงให้เห็นเป็นแผนภูมิองค์การ กรณีการออกแบบงานกระทำได้หลายวิธี เช่น การทำให้งานมีความง่ายขึ้น โดยแบ่งออกเป็นส่วน ๆ ตามหลักการแบ่งงานกันทำตามความถนัด การหมุนเวียนในงาน การเพิ่มเนื้องาน และการเพิ่มคุณค่างาน กรณีการจัดเป็นแผนงานสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดตามหน้าที่ การจัดตามส่วนงาน การจัดแบบผสม และการจัดแบบเมตริกซ์ แต่ละรูปแบบมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกัน ผู้บริหารพึงพิจารณาแต่ละรูปแบบด้วยความรอบคอบ จึงจะได้โครงสร้างองค์การที่ดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลการสร้างกลไกการประสานงานในโครงสร้างองค์การในแนวดิ่ง มีหลักการที่เกี่ยวข้องหลายประการ ส่วนใหญ่เป็นหลักการตามทฤษฎีการบริหารที่เสนอขึ้นหรือยุคการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ หลักการต่าง ๆ ดังกล่าว คือ การทำให้เป็นทางการ หลักความเป็นเอกภาพในการบังคับบัญชา หลักการยกเว้น หลักการมีสายการบังคับบัญชา หลักการขนาดการบริหารหรือขนาดการควบคุม หลักการรวมอำนาจและกระจายอำนาจ และหลักการมอบอำนาจหน้าที่สำหรับกลไกการประสานงานในแนวนอน สามารถจัดโครงสร้างขึ้นโดยอาศัยกระบวนการข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งจัดทำขึ้นได้ทั้งอาศัยเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ โดยเฉพาะการสร้างเครือข่ายคอมพิวเตอร์ระหว่างแผนกต่าง ๆ ในระดับเดียวกันหรือโดยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น การสร้างทีมงาน การจัดโครงการร่วมกัน เป็นต้น

ฟาโยล (Fayol. 1949. 66-70 ; อ้างถึงใน ศิวพร เรืองใจ. 2546 : 36) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การจัดหน่วยงาน การจัดคน และแบ่งงานกันทำ

ฮาโรลด์ คูนท์ซ์ และซีริลโอ คอนเนลล์ (Harold, Koontz & ODonnell. 1972 : 32 ; อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม. 2551 : 24) กล่าวว่า การจัดองค์การ แผนจะดำเนินการไปด้วยดี การจัดองค์การที่ดีประกอบด้วย การนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการบริหารที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ผล การจัดองค์การ จึงหมายถึง การนำเอาทรัพยากรการบริหารทุกประเภทมาบูรณาการเพื่อดำเนินการ

รอบบิน (Robbins, 1998 : 420-425) สรุปว่า การจัดการเป็นวิธีการ หรือ กระบวนการที่ผู้นำประสานบุคคลากรและทรัพยากรด้านอื่น ๆ ขององค์การ ผ่านทางโครงสร้างงานที่เป็นทางการ และความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดการ หมายถึง การจัดการที่ดี ซึ่งประกอบด้วย การนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ กำหนดกิจกรรม หน้าที่ การจัดแผนก การติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงความสัมพันธ์คนกับงาน การประสานงานภายในองค์กร การอำนวยความสะดวก วินิจฉัยสั่งการ เพื่อให้การบริหารบรรลุเป้าหมายเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูตามแผนที่วางไว้

การนำ (Leading)

เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องใช้การนำ (Leading) หรือภาวะผู้นำ (Leadership) ในการกระตุ้น ชักจูง และส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานตามที่ตนต้องการด้วยความเต็มใจ และทุ่มเทความรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

คุณวุฒิ คนฉลาด (2540 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนำ (Leading) เป็นการโน้มน้าวจิตใจ สร้างอิทธิพลเหนือความรู้สึกรักและการทำของบุคคลอื่น ทำให้เกิดความเชื่อถือและยอมตาม ดังนั้นจึงต้องอาศัยการนำที่ดี หากปราศจากการนำที่ดีแล้วกระบวนการจัดการก็มิอาจประสบผลสำเร็จได้ อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำ นั่นก็คือการเป็นผู้นำที่ดีมิได้หมายความว่ามีความถึง การมีตำแหน่งบริหารระดับสูงเสมอไป ผู้ที่ไม่มีตำแหน่งบริหารก็สามารถเป็นผู้นำที่ดีได้ หากบุคคลนั้นสามารถสร้างอิทธิพลที่มีต่อความคิดพฤติกรรมของบุคคลรอบข้าง

ฉันทนิภา กุปรัตน์ และประกอบ กุปรัตน์ (2543 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนำ (leading) จะมองไปที่การสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา การสั่งการแก่คนอื่น การเลือกวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิผลที่สุด และการแก้ไขความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้น

วิโรจน์ สารรัตน์ (2547 : 146) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนำ (Leading) หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำ (Leadership) ในการชักจูงและส่งเสริมให้บุคคล ผู้อื่น ปฏิบัติตามที่ตนต้องการ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แผน นำจันทร์ (2548 : 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนำ หมายถึง การชักนำ (Leading) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อบุคคลที่จะทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทั่วไป หรือ

หน้าที่อย่างหนึ่งในการจัดการซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลในการจูงใจผู้ปฏิบัติงานให้ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้สมาชิกขององค์กรทำงานร่วมกัน โดยสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

การดี อนันต์นารี (2551 :77) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนำ (Leading) หมายถึง การจูงใจการมีอิทธิพล และการติดต่อสื่อสารสร้างให้เกิดความกระตือรือร้น มุ่งมั่น มานะ พยายามที่จะทำให้เกิดการยอมรับในวิสัยทัศน์ของผู้นำ สร้างความสามัคคี และความเป็นเอกภาพ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของตน ในการชักจูงหรือชี้นำสมาชิกให้ปฏิบัติตาม

วิโรจน์ สารรัตนะ (2554 : 81-142) กล่าวว่า การนำ (Leading) หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำ (Leadership) ในการชักจูงและส่งเสริมให้บุคคล ผู้อื่น ปฏิบัติตามที่ตนต้องการ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการนำ (Leading) เป็นสภาวะที่ผู้นำใช้ความพยายามที่จะให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การที่จะเป็นผู้นำที่มีศักยภาพดังกล่าวได้พึงทำความเข้าใจทฤษฎีการจูงใจ ภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร และการบริหารกลุ่ม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

روبบิน (Robbins. 1998 : 420-425) สรุปว่า การนำ หมายถึง การกระตุ้นให้บุคลากรกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ต้องการ ซึ่งจำเป็นจะต้อง มีการจูงใจ และชี้นำผู้ใต้บังคับบัญชา มีการสื่อสารที่ชัดเจน ตลอดจนมีการบริหารความเปลี่ยนแปลง และความขัดแย้งที่มีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การนำ หมายถึง เป็นการกระตุ้น หรือจูงใจ ให้ครูผู้สอนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การเป็นผู้นำในการดำเนินการ สร้างความสัมพันธ์ ความเชื่อมั่น เสริมสร้างกำลังใจ ค่านิยมและทัศนคติที่ดี การให้ความร่วมมือ การให้ผลตอบแทน และส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าแก่ครูและบุคลากรที่ทำวิจัยในชั้นเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

การควบคุม (Controlling)

การควบคุม เป็นการติดตามผลการดำเนินงานตามกิจกรรมที่ได้กำหนดโครงการว่าเป็นไปตามเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ ใช้งบประมาณน้อยกว่า หรือมากกว่าที่กำหนดไว้หรือไม่ บุคลากรที่ทำงานมีเพียงพอหรือไม่จะต้องเพิ่มบ้างหรือลดลงนั้น คือ กำกับกิจกรรม กำกับระยะเวลา กำกับบุคลากรกำกับงบประมาณหรืออาจพิจารณากำกับปัจจัยบริหาร ตามที่นักวิจัยหลายท่านกล่าวไว้ดังนี้

สถิต กองคำ (2542 : 217) สรุปว่า การควบคุมงาน หมายถึง กระบวนการทำงานที่ผู้บริหารต้องกำกับดูแล หรือส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สมัย จิตต์หมวด (2544 : 154) กล่าวว่า การควบคุมเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้นำ การควบคุมงานในความรับผิดชอบของตนให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรเพื่อที่จะให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงตามที่กำหนดไว้ และอีกประการหนึ่ง คือ เพื่อให้เกิดการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้ดำเนินงานสอดคล้องไปในแนวเดียวกันที่องค์กรได้กำหนดไว้ การควบคุมงานเป็นศิลปะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารที่จะต้องใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ ที่จะให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนงานหรือจุดมุ่งหมายขององค์กรด้วยความเต็มใจ

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2546 : 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การควบคุมเป็นหน้าที่ทางการจัดการสำหรับผู้บริหารในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นมาตรวัดการทำงานในองค์กร

วิโรจน์ สารรัตนะ (2547 : 146) กล่าวว่า การควบคุมเป็นกระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐาน หรือจุดมุ่งหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ หรือเป็นกระบวนการที่กลุ่มคน หรือองค์กรได้กำหนดถึงสิ่งที่จะให้บุคคล หรือกลุ่มคน หรือองค์กรได้กระทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2547 : 253) การควบคุม หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการตรวจตราเพื่อตรวจตราแผนงานและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ว่ามีการปฏิบัติงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือ เป็นไปตามมาตรฐานที่ระบุไว้หรือไม่ อย่างไร และหากมีการคลาดเคลื่อนก็ดำเนินการปรับเปลี่ยนแก้ไข เพื่อให้เป้าหมายเป็นไปในทิศทางที่มุ่งสู่ภารกิจหลักขององค์กรที่ตั้งไว้

แผน น้ำจันทร์ (2548 : 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการประเมินและการควบคุมการดำเนินการเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง หน้าที่ในการบริหารซึ่งมีจุดหมายที่การควบคุมกิจการขององค์กร เพื่อประเมินว่าการปฏิบัติงานจริงจะเหมือนหรือแตกต่างจากมาตรฐานและจุดมุ่งหมายขององค์กรมากหรือน้อยเพียงไร เพื่อจะดำเนินการอย่างเหมาะสมในการแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่มีความคลาดเคลื่อนไปจากแผนที่วางไว้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2554 : 145-149) กล่าวว่า หมายถึง กระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์ ควบคุม ตรวจสอบ ปรับปรุง ส่งเสริม การปฏิบัติงานและการจัดสรรทรัพยากร รวบรวมข้อมูล ติดตามประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดเพื่อเป็นการแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น และในการดำเนินงานต้องสามารถรายงานผลให้ทราบได้ทุกขณะ

ซึ่งการควบคุมองค์การเป็นกระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การ บรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้ มุ่งให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกในองค์การได้ประพฤติปฏิบัติไว้ใน ทิศทางที่จะทำให้บรรลุผลตามมาตรฐานการทำงานที่กำหนดไว้ เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จุดอ่อนจุดแข็งขององค์การ การเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และลดพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในองค์การ การควบคุมองค์การเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย ขั้นตอนการกำหนดระบบย่อยที่จะควบคุม การระบุถึงสิ่งที่จะวัด การกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์ การประเมิน (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติงานจริง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ หากผลการปฏิบัติงาน เป็นไปตามมาตรฐานหรือเกณฑ์การประเมิน ก็เริ่มต้นกระบวนการใหม่ โดยอาจพัฒนามาตรฐาน หรือเกณฑ์การประเมินให้ก้าวหน้าหรือสูงขึ้นได้ แต่หากผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตาม มาตรฐานหรือเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ จำต้องวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป การควบคุมองค์การกระทำได้ทุกระดับชั้นขององค์การ จุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้การดำเนินงาน ขององค์การในระดับของตนเองเป็นมาตรฐานหรือเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม การควบคุมองค์การนั้นนอกจากจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อการปรับปรุงแก้ไข (Corrective Control) ดังที่ กล่าวข้างต้นแล้ว อาจมีการควบคุมเพื่อป้องกันได้ด้วย (Preventive Control) โดยก่อน การดำเนินการใด ๆ องค์การควรกำหนดปัจจัยหรือทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะใช้ให้เหมาะสมเพียงพอ ต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุมาตรฐานหรือเกณฑ์การประเมิน ยุทธศาสตร์พื้นฐานที่ใช้ทั่วไปใน การควบคุมองค์การ คือ การควบคุมทรัพยากรมนุษย์ การควบคุมระบบรางวัล การควบคุม โครงสร้างองค์การการควบคุมนโยบายและกฎระเบียบต่างๆ ขององค์การ การควบคุมงบประมาณ และการควบคุมเทคโนโลยีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่า หากองค์การสามารถ ควบคุมปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังกล่าวได้ตามมาตรฐานที่กำหนดแล้ว ก็คาดหวังว่าจะส่งผลให้ได้ผล ผลิตที่มีคุณภาพ การควบคุมอาจกระทำได้สองรูปแบบ คือ รูปแบบเป็นทางการ และรูปแบบ วัฒนธรรม การควบคุมรูปแบบแรกอาจใช้ได้เหมาะสมกับผู้นำที่มีลักษณะอำนาจนิยม เน้น การควบคุมบังคับบัญชา องค์การมีบรรยากาศและโครงสร้างที่ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม และ สมาชิกในองค์การมีท่าทีไม่นิยมการมีส่วนร่วม สำหรับการควบคุมแบบวัฒนธรรมอาจเหมาะ สำหรับผู้นำแบบประชาธิปไตยนิยม เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในองค์การ บรรยากาศและ โครงสร้างองค์การเอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม และสมาชิกองค์การก็มีท่าทีที่จะมีส่วนร่วม ลักษณะของการควบคุมองค์การที่มีประสิทธิภาพควรเป็นดังนี้ คือ มุ่งอนาคต หลายมิติ มีความ คุ่มค่า

มีความถูกต้องน่าเชื่อถือ มีการกำหนดระยะเวลา สามารถติดตามผลได้ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในองค์กร และมีความยืดหยุ่น ปัจจุบันการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) กำลังนำไปใช้อย่างแพร่หลายในองค์กรทางการศึกษาเอง ตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพทางการศึกษาด้วย จึงเป็นประเด็นที่นักศึกษาและผู้บริหารการศึกษาพึงให้ความสำคัญ

ฟาโยล (Fayol. 1949. 66-70 ; อ้างถึงใน ศิวพร เรืองใจ. 2546 : 36) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การควบคุม(Controlling) หมายถึง การบังคับให้งานทุกอย่างดำเนินไปตามกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน หรือตามคำสั่งที่กำหนดไว้

ฮาโรลด์ คูนทซ์ และซีริลโอ คอนเนลล์ (Harold Koontz & O'Donnell. 1972 : 32 ; อ้างถึงใน จันทราณี สงวนนาม. 2551 : 24) กล่าวว่า การควบคุมเป็นกระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์ ควบคุม ตรวจสอบ ปรับปรุง ส่งเสริม การปฏิบัติงานและการจัดสรรทรัพยากร รวบรวมข้อมูล ติดตามประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดเพื่อเป็นการแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น และในการดำเนินงานต้องสามารถรายงานผลให้ทราบได้ทุกขณะ

โรบบิน (Robbins. 1998 : 420-425) สรุปว่า การควบคุมนั้น เป็นกระบวนการวัดผลการปฏิบัติงานจริง โดยนำผลนั้นไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งการวัดผลดังกล่าวมุ่งให้ความสนใจไปที่การเบี่ยงเบนและการริเริ่มมาตรการแก้ไขในกรณีที่เป็นการเบี่ยงเบนที่มีนัยสำคัญ

โรบบินและ โคลเตอร์ (Robbins & Coulter. 2003 : 229) ซึ่งให้ความหมายของการควบคุมที่มีรายละเอียดแตกต่างออกไป ซึ่งหมายถึง กระบวนการตรวจสอบ ความถูกต้องของกิจกรรมเพื่อให้ได้ข้อสรุปของแต่ละหน่วยงาน หากมีความเบี่ยงเบนไปจากแผนก็จะดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนหาทางแก้ไขความเบี่ยงเบน ก่อนที่สิ่งนั้นจะเกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน กล่าวคือ 1) การวัดผลการปฏิบัติงาน 2) เปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ 3) เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดหรือเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน การวัดผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารทราบผลการปฏิบัติงานได้จากการสังเกตการณ์ด้วยตนเองจากรายงานในรูปสถิติ หรือการรายงานด้วยวาจา จากการประชุม ปรึกษาหารือทั้งที่เป็นกลุ่ม หรือรายงานเป็นรายบุคคล หรือจากรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร การเปรียบเทียบ เป็นขั้นตอนที่จะทำให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติจริง เมื่อเทียบกับมาตรฐาน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะพิจารณาว่าความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญ หรือไม่หากมีความแตกต่างมากผู้บริหารต้องหาสาเหตุและทำการแก้ไขต่อไป

การจัดการแก้ไขถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการควบคุม คือ การดำเนินการ โดยผู้บริหาร ซึ่งมีทางเลือกในการดำเนินการ 3 ทาง คือ ไม่ต้องดำเนินการอะไรเลย ปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงาน และทบทวนมาตรฐาน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การควบคุม หมายถึง การกำหนดระบบย่อยที่จะควบคุม กำกับกิจกรรม ระเบียบกฎเกณฑ์ ควบคุม ตรวจสอบ ปรับปรุง ส่งเสริม การปฏิบัติงาน และการจัดสรรทรัพยากร รวบรวมข้อมูล กำหนดมาตรฐาน ติดตามประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่วางไว้ว่าเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้และบรรลุตามวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์หรือไม่

การวิจัยในชั้นเรียน

การปฏิรูปการศึกษาในส่วนของการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูในยุคปัจจุบันต้องมีการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถจะพัฒนาได้ตรงจุดที่เป็นปัญหา การวิจัยในชั้นเรียนถือเป็นจุดเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติการสอนของครู การวิจัยในชั้นเรียนจึงถือเป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เป็นการวิจัยที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิบัติการสอนของครู ครูทำวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้

ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

สำหรับความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) มีคำอื่น ๆ ที่ใช้ความหมายเดียวกัน หรือมีนัยอย่างเดียวกัน เช่น การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งก็คือส่วนหนึ่งของการวิจัยทางการศึกษา และได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546 : 2) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การทำวิจัยที่มุ่งนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน หรือมุ่งนำผลวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอน

ต้องจิตร โสมะภีร์ (2546 : 10) สรุปความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง รูปแบบของการรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา การเรียนการสอน โดยการเชื่อมแนวคิดสู่การปฏิบัติเน้นผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการกระทำ อันเนื่องมาจากการวิจัย ซึ่งผลที่พบจะนำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงานที่ดี กว่าเดิม

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2547 : 1) การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการ ที่ได้มาซึ่งความรู้หรือคำตอบที่ครูเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ แก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน

กระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 7-8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ร่องรอยการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีระบบหรือเป็นกระบวนการแก้ปัญหาหรือแสวงหา คำตอบจากข้อสงสัยที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ของครูที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ผู้เรียน อาจเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียนอย่างมีขั้นตอน ประกอบด้วยการวางแผน การพัฒนาสื่อ หรือวิธีการที่จะนำมาใช้ในการวิจัย และเสนอผลการศึกษา ข้อค้นพบที่ได้ในรูปแบบ เอกสารวิจัยหรือรายงานการพัฒนาผู้เรียน

โกศล มีคุณ (2550 : 53) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน อันทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

พงศ์เทพ จิราโร (2553 : 29) ได้ให้ความหมาย การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง การทำวิจัยโดยครูที่มีชั่วโมงสอน เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียนลักษณะเป็นงานวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน(Classroom Action Research) เป็นการปรับปรุงการเรียนการสอนโดยใช้ กระบวนการวิจัย ประโยชน์สูงสุดเกิดกับผู้เรียน ไม่เน้นการทำวิจัยครบ 5 บท ไม่เน้นการศึกษา วรรณกรรมจนต้องทิ้งห้องเรียน ผู้ที่ไม่มีชั่วโมงสอนจึงไม่สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการสืบหาข้อเท็จจริง อย่างเป็นระบบ โดยมีแบบแผนชัดเจน เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน โดยผู้สอนเป็นผู้ทำวิจัย และนำผลที่ได้จากการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียน

รูปแบบและประเภทของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนนั้นมีหลายประเภทซึ่งแต่ละประเภทจะมีรูปแบบการวิจัยที่แตกต่างกันออกไปตามประเด็นของปัญหา สำหรับรูปแบบและประเภทของการวิจัยในชั้นเรียน ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

ผ่องพรรณ ศรียมมงคล (2544 : 34-36) กล่าวถึงการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่จัดเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดปฏิบัติการนิยม (Practical Action Research) ซึ่งเน้นที่กระบวนการและการนำผลการวิจัยไปใช้จริงในทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยทันที มีการวิจัยในชั้นเรียนส่วนน้อยที่จัดเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดปฏิรูป (Critical / Participatory Action Research) ซึ่งเน้นการวิพากษ์วิธีที่เป็นอยู่และมุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบกว้างกว่า ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างเต็มรูปหรือเฉพาะส่วนก็ตาม นักวิจัยทางการศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจงและต่างจากการวิจัยทางการศึกษาทั่วไป ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นการวิจัย การวิจัยมีจุดกำเนิดจากสภาพปัญหาหรือข้อข้องใจในการเรียนการสอนที่ครูพบ ครูต้องปรับปรุงหรือแก้ปัญหานั้นด้วยวิธีการวิจัยปัญหา วิจัยจึงเริ่มจากความคิดของครูมากกว่าความคิดของผู้อื่นและไม่ได้นำหลักการทฤษฎีโดยตรง ทั้งนี้หลักการทฤษฎีทางการศึกษานำมาใช้สนับสนุนในภายหลังด้วย เช่น ในการเลือกแก้ปัญหานั้น สมเหตุสมผลตามหลักจิตวิทยา เป็นต้น
2. ขอบเขตของการวิจัย ขอบเขตการวิจัยในชั้นเรียน จะมีลักษณะดังนี้คือแคบและเฉพาะเจาะจงในประเด็นดังต่อไปนี้
  - 2.1 ปัญหาวิจัย (Research Problem) เรื่องที่วิจัยอาจเป็นประเด็นที่เล็ก แต่สำหรับครูแล้วจะมีความหมายสำหรับการเรียนการสอนโดยตรง
  - 2.2 ประชากร มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือสภาวะการเรียนหนึ่ง ๆ (Classroom Context) ในการศึกษาอาจมุ่งที่นักเรียนเฉพาะราย นักเรียนห้องหนึ่งหรือหลายห้องเรียนที่ครูผู้ทำวิจัยนั้นมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียนการสอนอยู่ขณะนั้น ดังนั้น จึงไม่ต้องสุ่มนักเรียนจากกลุ่มประชากรเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลอง

2.3 การนำผลการวิจัยไปใช้ การวิจัยมุ่งผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู ในสภาพแวดล้อมที่ทำการวิจัยนั้น ๆ โดยตรง ไม่มุ่งเพื่อนำไปใช้ในวงกว้าง กล่าวคือ ไม่มุ่ง ข้อสรุปเชิงนัยทั่วไป ผู้ที่จะได้รับประโยชน์โดยตรงคือนักเรียนของครูผู้วิจัยนั้น

2.4 ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางกระบวนการวิจัยทั้งหมด กล่าวคือ ครูเป็นต้นคิด และเป็นเจ้าของงานวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยครูคนเดียว หรือโดยคณะครู ร่วมกันอีกทั้งอาจมีนักศึกษาระดับปฏิบัติ เช่น ศึกษานิเทศก์ร่วมในการวิจัยด้วย ภายนอก ขึ้นอยู่กับขอบเขตการวิจัย

2.5 การวิจัยจะดำเนินไปพร้อม ๆ กับการเรียนการสอนตามปกติให้เป็นส่วนหนึ่ง ของการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่รู้สึกว่าอยู่ภายใต้สภาวะการวิจัย ผลการวิจัยจึงอยู่บนพื้นฐานของ ประสบการณ์ธรรมชาติของห้องเรียนที่เป็นปกติวิสัย

2.6 กระบวนการวิจัยมีการเชื่อมโยงระหว่างการคิดเชิงสะท้อน (Reflective Thinking) และการปฏิบัติ (Action) อย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการพินิจพิเคราะห์ทบทวนให้ กระจ่างแจ้งทั้งระหว่าง และหลังการทดลองปฏิบัติ นั่นคือกระบวนการ “คิด ทำ ทบทวน”

2.7 วิธีการวิจัย วิธีวิจัยมีความยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะกับสภาพการเรียนการสอน เป็นการปรับใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองอย่างเหมาะสมกับปัญหาและดำเนินการได้อย่างกลมกลืนกัน กับการสอนของครู อาจจะเป็นการทดลองรายกลุ่มหรือทดลองเฉพาะราย ใช้วิธีการเก็บข้อมูล ที่หลากหลายทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อสะท้อนผลการทดลองปฏิบัติได้ตรง ตามความจริงมากที่สุด ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลเท่าที่เอื้อประโยชน์ในการอธิบายผล การทดลองได้ชัดเจน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546 : 8) ได้กล่าวถึงรูปแบบ ของการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งถือเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการทางการศึกษามี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การวิจัยโดยครูเพียงคนเดียว (Individual Teacher Action Research)

เป็นการ วิจัยที่จัดทำขึ้นเมื่อครูพบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน แล้วครูต้องการ ที่จะแก้ปัญหานั้นที่เกิดขึ้น โดยใช้กระบวนการวิจัยด้วยตัวครูเอง หรือครูต้องการแก้ปัญหานั้นที่เกิดขึ้น โดยขอความช่วยเหลือหรือมีผู้คอยให้คำปรึกษา เป้าหมายการทำวิจัยก็เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ในชั้นเรียนของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้ วิธีการสอน หรือสื่อการเรียนรู้ รวมทั้ง การเรียนรู้พฤติกรรมของนักเรียน โดยครูจะพยายามค้นหาเทคนิคหรือวิธีการแก้ปัญหานั้น ให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพที่มีอยู่ โดยอาจต้องอาศัยข้อมูลจากหลาย ๆ แห่ง ทั้งข้อมูล

ส่วนตัวของนักเรียน ผู้ปกครอง หรือสภาพแวดล้อมที่บ้าน ในขั้นตอนการทำงานทั้งหมดเป็น ความสามารถที่จะใช้ในชั้นเรียน (Classroom Action Research) โดยเน้นให้ครูใช้ห้องเรียน ของตนเองเป็นเสมือนห้องทดลอง กระทำการปรับปรุงทั้งการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงคือ ผู้เรียน ขณะเดียวกันยังส่งผลให้ครูได้พัฒนาการทำงานให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย โดยรูปแบบการวิจัยสามารถศึกษาจากนักเรียนเพียงคนเดียว (Case Study) หรือศึกษาวิจัยทั้งห้องเรียน ซึ่งแล้วแต่ขนาดผลกระทบของปัญหาที่เกิดขึ้น ในห้องเรียนนั่นเอง

2. การวิจัยในชั้นเรียนแบบร่วมมือ (Collaborative Action Research) เป็นการวิจัย ที่จัดทำขึ้นเมื่อครู 2 คน พบปัญหาในการจัดการเรียนรู้เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน จากนั้นจึง วางแผนทำวิจัยร่วมกัน ครูที่ทำวิจัยในลักษณะนี้อาจอยู่ในโรงเรียนเดียวกันหรือต่างโรงเรียนกัน

3. การวิจัยในระดับโรงเรียน เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาของโรงเรียน โดยมีผู้บริหาร โรงเรียนเป็นหัวหน้าทีมคณะวิจัยประกอบด้วยคณะครู บุคลากรอื่นในโรงเรียน รวมทั้งชุมชน และคณะที่ปรึกษาจากภายนอกมุ่งเน้นการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนใน 3 ด้าน คือ การปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียน การพัฒนานักเรียน และการเพิ่มพูนความรู้ของบุคลากร ฝ่ายต่าง ๆ ถือเป็น การวิจัยที่ซับซ้อนมากที่สุด มุ่งหวังให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเข้ามามี ส่วนร่วมในการทำวิจัย ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ในการทำงานเป็นทีม บุคลากรมีโอกาสแลกเปลี่ยน เรียนรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทุกคนได้รับรู้ถึงปัญหาของโรงเรียนร่วมกันอันจะนำไปสู่การร่วมกันปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์และความสำเร็จของทางโรงเรียนต่อไป

มนสิข สิริสมบุรณ์ (2547 : 7) ได้กล่าวไว้ว่า จากการสังเคราะห์ งานวิจัยในชั้นเรียนสามารถจำแนกประเภทการวิจัยในชั้นเรียนได้ 2 ประเภท คือ

1. การวิจัยเพื่อความเข้าใจปัญหาในชั้นเรียน ใช้รูปแบบดังนี้

1.1 การสำรวจในชั้นเรียน (Classroom Survey)

1.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมในชั้นเรียน (Behavioral Analysis)

1.3 การศึกษากลุ่มหรือรายบุคคล (Group / Individual Study)

1.4 การศึกษาเชิงสัมพันธ์ (Correlational Study)

2. การวิจัยเพื่อแก้ปัญหการสอน

2.1 การวิจัยเชิงทดลองสื่อการสอน (Experimental Research for Media /

Instruction)

2.2 การทดลองเฉพาะรายหรือรายกลุ่ม (Case / Group Experimental Research)

วันทิพย์ สิ้นสูงสุด (2549 : 45-46) ได้จำแนกรูปแบบและประเภทของการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. การวิจัยสำรวจ เป็นการวิจัยเพื่อหาคำตอบโดยไม่กำหนดกฎเกณฑ์อะไรมากมายนัก เป็นการสำรวจประเด็นที่อยากรู้ แล้วออกแบบไปหาคำตอบ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษา ลักษณะความเป็นจริงตามสภาพในเรื่องต่าง ๆ เพื่อมุ่งรวบรวมข้อมูล และรายงานลักษณะที่มีอยู่ในสภาพการณ์นั้น ๆ เช่น สำรวจทัศนคติของนักเรียน สำรวจอาชีพผู้ปกครอง สำรวจโรงเรียน สำรวจชุมชน และสำรวจปัญหาการเรียนการสอน

2. การวิจัยหาความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไป เช่น การศึกษาผลการเรียนของนักเรียน หรือศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน เป็นต้น

3. การวิจัยเปรียบเทียบ มีลักษณะคล้ายกับสองแบบแรก ในช่วงสภานี้ การวิจัยเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์เป็นการแสดงว่าตัวแปร 2 ตัวสัมพันธ์กันหรือไม่ มีอิทธิพลต่อกันหรือไม่ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นการศึกษาเหตุและผลทางการศึกษา ในกรณีที่ไม่สามารถศึกษาด้วยการทดลอง เช่น การศึกษาว่าอะไรเป็นสาเหตุให้นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น การศึกษาสาเหตุที่ทำให้ นักเรียนทะเลาะวิวาทกัน เป็นต้น

4. การวิจัยแบบทดลอง เป็นการทดลองแบบหนูตะเภา โดยกำหนดกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง การวิจัยแบบนี้ทางสังคมศาสตร์มักจะมีจุดอ่อนมากเกี่ยวกับการควบคุมตัวแปรเพราะมนุษย์ไม่เหมือนสัตว์อื่น ๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ผู้วิจัยสามารถกำหนดค่าต่างๆ ของตัวแปรอิสระได้ตามต้องการ แล้วศึกษาผลที่เกิดขึ้นตามตัวแปรตาม การวิจัยแบบทดลองมี 2 ประเภท คือ การทดลองในสนาม การทดลองในสภาพธรรมชาติ เช่น ทดลองกับนักเรียนขณะเรียนอยู่ในห้องเรียนปกติ และการทดลองในห้องปฏิบัติการ เป็นการกระทำในห้องปฏิบัติการ ซึ่งสามารถจะจัดและควบคุมตัวแปรต่าง ๆ ได้ตามความต้องการ การทำวิจัยแบบทดลองตัวแปรที่ผู้วิจัยเป็นผู้เปลี่ยนค่า เรียกว่า ตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรที่เป็นผลตามมา เรียกว่า ตัวแปรตาม มีค่าเปลี่ยนแปลงไปตามค่าเปลี่ยนแปลงได้ แต่ผู้วิจัยควบคุมไม่ให้มีค่าเปลี่ยนแปลง เรียกว่า ตัวแปรควบคุม

5. การวิจัยเชิงทดสอบและพัฒนา เป็นการวิจัยที่ใช้เด็กกลุ่มเดียว ไม่ต้องไปเปรียบเทียบวิธีสอนแบบดั้งเดิมกับวิธีสอนแบบใหม่ สามารถนำวิธีสอนแบบใหม่มาใช้ได้เลย คิดวิธีสอนแบบใหม่มาแล้วพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ และสอนเสร็จแล้ว สำรวจดูความเข้าใจ คู่พื้นฐานปัญหาปรับปรุงใหม่ สอนเด็กกลุ่มเดิมในบทเรียนต่อไป ประยุกต์ไปเรื่อย ๆ สถิติ

ที่ใช้ไม่จำเป็นต้องใช้ t-test หรือ F-test ใช้เพียงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก็พอแล้ว โดยอาจจะมีการทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ซึ่งกรมวิชาการสรุปว่า การวิจัยที่น่าทำมากที่สุด คือ รูปแบบที่ 5 เป็นการวิจัยเชิงทดลองและพัฒนาใช้กับนักเรียนกลุ่มเดียวเหมาะกับการเรียนการสอนมากที่สุด จากรูปแบบและประเภทการทำวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันไป ซึ่งไม่ว่าผู้วิจัยจะเลือกทำวิจัยในรูปแบบใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เช่น ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนั้นๆ ปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้น จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบและประเภทของการทำวิจัยในชั้นเรียน จำแนกประเภทได้ดังนี้

1. การวิจัยเชิงพรรณนาหรือวิจัยเชิงบรรยาย เป็นการศึกษาค้นคว้าในลักษณะศึกษารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ค้นคว้าข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ไม่มีการสร้างสถานการณ์ใด ๆ ไม่มีการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามใด ๆ ไม่มีกลุ่มเปรียบเทียบ

2. การวิจัยเชิงทดลอง เป็นการศึกษาโดยจงใจเปลี่ยนแปลงส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานการณ์ที่ทำอยู่ สร้างสถานการณ์ขึ้นเอง เพื่อศึกษาผลการเปลี่ยนแปลง การวิจัยในชั้นเรียนก็คือการทดลองใช้นวัตกรรมการศึกษาที่สร้างขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในห้อง มีการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม มีการควบคุมตัวแปรและการตั้งสมมุติฐานการวิจัย

กระบวนการและขั้นตอนทำวิจัยในชั้นเรียน

การทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นการศึกษาการแก้ปัญหากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งขั้นตอนกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

ศิริพงษ์ เสงายอน (2547 : 99-101) ได้กล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่ามีอยู่ด้วยกัน 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ให้ความหมาย ประเมิน และกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นในการสอนที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ปัญหาที่จะนำมากำหนดนี้อาจรวมถึงความต้องการที่จะนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนบางเรื่อง

ขั้นตอนที่ 2 นำปัญหาเหล่านั้นมาปรึกษาในกลุ่มครู นักวิจัย ที่ปรึกษา ผู้ให้
 ทุนอุดหนุน โดยเขียนเป็นโครงการคร่าวๆ มาเสนอ โครงการดังกล่าวอาจรวบรวมปัญหา
 ที่จำเป็นจะต้องหาคำตอบให้ได้ ตัวอย่างเช่น การปรับหลักสูตรใหม่จะเกิดผลดีจะต้องอยู่ภายใต้
 เงื่อนไขข้อใดบ้าง องค์ประกอบที่เป็นข้อจำกัดต่อประสิทธิภาพของการเปลี่ยนหลักสูตรได้แก่
 อะไร การวิจัยในชั้นเรียนสามารถช่วยแก้ปัญหาในการเปลี่ยนหลักสูตรได้ในประเด็นใดบ้าง
 ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยอาจจะเป็นที่ปรึกษาได้ โดยการตั้งปัญหาให้เห็นโดยชัดเจน หรือตรงประเด็น
 ที่ต้องการจะศึกษา ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ค่อนข้างจะมีความสำคัญและจำเป็นมาก เพราะถ้า
 ผู้วิจัยไม่กระจ่างชัดในปัญหาที่จะทำแล้ว จะทำให้การดำเนินการวิจัยต่อไปมีปัญหาตามมา
 ภายหลัง ดังนั้นขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจึงต้องทำความเข้าใจให้กระจ่างชัดถึงจุดมุ่งหมาย ความต้องการ
 และข้อตกลงเบื้องต้นของสิ่งที่ต้องการจะศึกษา เช่น อาจทำเป็นแนวคิดสำคัญ (Key Concepts)
 ที่ต้องการเน้นให้เห็นปัญหาเด่นชัดขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จุดมุ่งหมาย วิธีการ ปัญหาและอุปสรรค
 ต่าง ๆ โดยศึกษาจากเอกสารเหล่านั้นเราได้ความรู้อะไรบ้าง จุดมุ่งหมาย วิธีการดำเนินการ
 และปัญหาที่ผู้วิจัยเรื่องนั้น ๆ ได้รายงานไว้

ขั้นตอนที่ 4 นำปัญหามาเขียนใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยเขียนในรูปแบบของปัญหาตาม
 ขั้นตอนที่ 1 อาจเขียนในรูปของสมมติฐานที่สามารถทดสอบได้ หรือเขียนเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อ
 นำไปสู่การศึกษาค้นคว้า

ขั้นตอนที่ 5 เลือกวิธีดำเนินการ เช่น เลือกกลุ่มตัวอย่าง วิธีบริหารงานวิจัย การเลือก
 เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ วิธีการสอน แหล่งศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติงาน การประสานงานกับคน
 ร่วมวิจัยหรือบุคคลอื่น ๆ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 6 เลือกวิธีการประเมินที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์
 และสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่องกันไป

ขั้นตอนที่ 7 การดำเนินการวิจัยรวมถึงการกำหนดสถานการณ์ และวิธีการเก็บ
 รวบรวมข้อมูล (เช่น อาจเก็บสัปดาห์ละ 2 ครั้ง) การเก็บเป็นระยะ การรายงานผลเป็นระยะ
 การรายงานผลขั้นสุดท้าย การประเมินตนเอง การประเมินผลเป็นกลุ่ม การรายงานผล
 และการให้ผลย้อนกลับมาสู่กลุ่มนักวิจัย การจำแนกและวิเคราะห์ข้อมูล ฯลฯ

ขั้นตอนที่ 8 เป็นขั้นตอนสุดท้าย คือการตีความหมายข้อมูล การอ้างอิงผลการวิจัย
 และการประเมินโครงการ โดยร่วมกันอภิปรายการค้นพบโดยประเมินกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
 ข้อผิดพลาด ความคลาดเคลื่อนและปัญหาที่ควรนำมาพิจารณา การรวบรวมผลทั้งหมดเพื่อ

จะนำมาใช้เป็นข้อเสนอและข้อตกลงจากผลการประชุมในกลุ่มผู้วิจัย นอกจากนี้ศิริพงษ์ เสาภาชน ได้กล่าวถึงขั้นตอนและกระบวนการในการทำวิจัยในชั้นเรียนข้างต้น สรุปได้ว่าขั้นตอนสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนมีอยู่ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์และกำหนดปัญหา เป็นขั้นตอนในการพิจารณาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนที่พบอยู่เป็นประจำ อันจะนำไปใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน
  2. วางแผนและดำเนินการวิจัย ซึ่งขั้นตอนนี้ผู้ทำวิจัยจะต้องวางแผนเพื่อลำดับขั้นตอนย่อยลงไปอีก ได้แก่ ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กำหนดรูปแบบหรือเทคนิค หรือสร้างนวัตกรรมและเครื่องมือมาใช้ในการแก้ปัญหา
  3. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติเข้าช่วยในการแปลและสรุปผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
  4. รายงานและเผยแพร่ผลงาน เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยต้องเขียนรายงานการวิจัยต่อผู้บังคับบัญชา จากนั้นนำผลงานออกเผยแพร่แก่คณะครูเพื่อเป็นแบบและประโยชน์ต่อไป
- วันทิพย์ สิ้นสูงสุด (2549 : 59) ได้ลำดับขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ ซึ่งมีอยู่ 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. เกิดปัญหา ขัดข้องใจ อยากรู้
2. กำหนดคำถาม ข้อสันนิษฐาน หรือการคาดการว่า น่าแก้ไขด้วยวิธีการนั้นได้ผล
3. สำรวจหาแนวทางที่จะได้คำตอบหรือทางแก้
4. ลงมือทำตามแนวทางที่เลือก
5. เก็บข้อมูลจากการดำเนินการ
6. วิเคราะห์ เรียบเรียงข้อมูล
7. สรุปผลการดำเนินการว่าปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ หรือไม่สามารแก้ไขได้
8. รายงานผลการวิจัย

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 10) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนกระบวนการเชิงปฏิบัติการมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน
2. การปฏิบัติการ
3. การสังเกต
4. การสะท้อนผล

สำหรับกรอบการวิจัยในชั้นเรียนมี 5 ขั้นตอน

1. ความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน
2. การสำรวจและการวิเคราะห์ปัญหา
3. การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา
4. เขียนเค้าโครงการวิจัยและพัฒนาเครื่องมือด้วยนวัตกรรม การทดลองสอน
5. การสรุปผลและเขียนรายงานการวิจัย

ไมตรี บุญทศ (2549 : 12) กล่าวว่า กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน คือการพัฒนา
นักเรียนให้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข
มีผลงานมีหลักฐานเชิงประจักษ์กระบวนการการวิจัยตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นหลัก ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา
2. ขั้นที่ 2 การตั้งสมมติฐาน
3. ขั้นที่ 3 การรวบรวมข้อมูล
4. ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล
5. ขั้นที่ 5 การสรุปผล

พิชญ พงศ์ศรี (2551 : 13) กล่าวว่าขั้นตอนในการวิจัยมีขั้นตอนโดยนำขั้นตอนของ
วิธีทางวิทยาศาสตร์มาเป็นแนวทาง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นเพื่อความชัดเจน ซึ่งทั่วไปแล้ว
จะมีขั้นตอนเริ่มต้นจากการกำหนดปัญหาในการวิจัย และสิ้นสุดด้วยการเขียนรายงานวิจัย
โดยขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาการวิจัย
2. การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. การกำหนดตัวแปรและสมมติฐาน
4. การเลือกแบบการวิจัย
5. การสุ่มและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. สรุปผลและรายงานผล

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนคือการทำที่ครูผู้สอนมีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และแสวงหาคำตอบที่เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยมีลำดับขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งมี 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา 2) กำหนดวิธีการแก้ปัญหา 3) พัฒนาวิธีการแก้ปัญหา 4) สรรหานวัตกรรม 5) วางแผนการใช้นวัตกรรม 6) สรุปผล และรายงานผลการวิจัย และ 7) นำผลการวิจัยมาพัฒนา

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นนวัตกรรมที่บุคคลหลายฝ่ายคาดหวังว่าจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีหลักการ และวิธีการที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอน การวิจัยในชั้นเรียนเป็นวิธีการที่นักวิชาการ นักการศึกษา ครูอาจารย์หรือผู้บริหารโรงเรียนมุ่งหวังใช้เป็นการพัฒนาศาสตร์ของวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็งขึ้น

กรมวิชาการ (2544 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยว่า โดยปกติครูผู้สอนได้ทำการวิจัยอยู่ตลอดเวลาด้วยการศึกษาหาสาเหตุในขณะที่กำลังทำการสอนไม่ว่าจะเป็นในโครงสร้างของวิชาที่สอน (หลักการ วัตถุประสงค์ คาบเวลา เนื้อหาที่สอน วิธีการสอน และการประเมิน) ในขณะเดียวกันก็สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน สิ่งต่าง ๆ และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนตลอดจนสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา การกระทำของผู้สอนดังกล่าวนี้เป็นการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน แต่เพียงไม่ได้ใช้วิธีการตามกระบวนการวิจัยเข้ามาเสริมซึ่งกระบวนการวิจัยจะช่วยให้การศึกษา การสังเกต การหาเหตุผลเป็นไปอย่างมีระบบด้วยการจดบันทึกเพื่อนำมาวิเคราะห์ แปลผล ซึ่งอาจทำด้วยตนเองหรือรวมกันเป็นระดับชั้น หรือระหว่างสาขาวิชาหมวดวิชา เป็นการวิจัยที่เน้นการแก้ปัญหาในการปฏิบัติมากกว่าในทางทฤษฎี การพัฒนา การเรียนรู้ด้วยการวิจัยมีประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้ผู้สอนมีความเข้าใจที่จะใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการพัฒนางาน
2. ทำให้ผู้สอนได้รับความรู้ความเข้าใจ ร่วมมือกันส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน และให้ความเข้าใจพื้นฐานการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544 : 7) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ ดังนี้ ช่วยให้ครูมีพลังอำนาจในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น สามารถแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ทันทั่วทั้งที่ ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพ ครูทำงานได้อย่างมีระบบ ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและภูมิใจในวิธีการที่นำมาใช้ โรงเรียนสามารถกำหนดนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ

เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม โดยมีผลการวิจัยรองรับ ผู้เรียนได้รับการแก้ไขปัญหาพัฒนาอย่างสมบูรณ์และเต็มศักยภาพทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และคณะ (2544 : 10) กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน นั้นเกิดจากแนวคิดพื้นฐาน คือ การบูรณาการวิธีปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติโดยมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนด้วยการวิจัย
2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู การวิจัยถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมให้อาชีพครู มีการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพของตน
3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติเป็นการวิจัยเบื้องต้น และจะมีการพัฒนาให้เกิดการวิจัยในระดับสูงต่อไป

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 5-6) ได้สรุปถึงการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

1. ช่วยแก้ปัญหาในห้องเรียน
2. ช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี
3. ปรับเปลี่ยนบทบาทครูใหม่
4. เสริมพลังอำนาจแก่ครูในการแก้ปัญหาในชั้นเรียน
5. ทำให้ได้รู้วิธีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผล
6. กระตุ้นการสอนแบบสะท้อนกลับ
7. กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกรักเป็นเจ้าของแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการสอนที่มีประสิทธิผล
8. ช่วยตรวจสอบวิธีการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ
9. ช่วยพัฒนาทักษะทางวิชาชีพครู
10. เป็นการเชื่อมโยงระหว่างวิธีสอนกับผลที่ได้รับ
11. ช่วยให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้ในห้องเรียน
12. ทำให้ครูสามารถเป็นองค์กรที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ (Change Agent)

มนสิข สิริสมบูรณ์ (2547 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า ผลของการวิจัยในชั้นเรียนก็ให้เกิดประโยชน์กับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงก็คือนักเรียน และยังเป็นประโยชน์กับตัวครู เพื่อนครูในโรงเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อีกมากมาย ดังนี้

1. นักเรียน

- 1.1 เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.2 ปรับปรุง / เปลี่ยนแปลง / พัฒนาการเรียนรู้
- 1.3 ปรับปรุงลักษณะผู้เรียน

2. ครูผู้สอน

- 2.1 วางแผนการสอน
- 2.2 แก้ปัญหาชั้นเรียน
- 2.3 ปรับปรุง / เปลี่ยนแปลง / พัฒนาการสอน
- 2.4 ผลิตรายการและนวัตกรรม
- 2.5 พัฒนาวิชาชีพ
- 2.6 เพิ่มพูนศักยภาพด้านการสอน
- 2.7 พัฒนาผลงานทางวิชาการ

3. ผู้บริหาร

- 3.1 กำหนดการส่งเสริมและการสนับสนุน
- 3.2 วางแผนการดำเนินงานในโรงเรียน
- 3.3 กำหนดนโยบายและแผนงานการปฏิบัติ

4. สถานศึกษา

- 4.1 เป็นแนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในทุกระดับชั้น
- 4.2 แนวทางการแก้ปัญหาและการพัฒนาวิชาชีพครู
- 4.3 ส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

วารุ เพ็งสวัสดิ์ (2547 : 2-3) กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ดังนี้

เป็นการพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน และปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยวิธีการวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู เนื่องจากข้อค้นพบที่ได้มาจากกระบวนการค้นคว้าที่เป็นระบบที่เชื่อถือได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ และครูเกิดการพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้การเรียนการสอนได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง เป็นระบบเกิดผลดีแก่นักเรียน แสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ และทำให้อาชีพครูกลายเป็นวิชาชีพชั้นสูง ส่งเสริมความก้าวหน้าทางการศึกษา

สรุปประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนได้ว่า

1. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูค้นพบวิธีการแก้ปัญหาในห้องเรียนได้โดยตรง
2. ช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. นำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายและการพัฒนาหลักสูตรของ

สถานศึกษา

4. ครูทำงานอย่างมีระบบ
5. รู้สึกภาคภูมิใจในวิธีการที่นำไปใช้
6. ส่งเสริมความก้าวหน้าทางการศึกษา

ไสว พักขาว (2547 : 10) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญพอสรุปได้

ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือของครูในการพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ และทำให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไม่หยุดนิ่ง เกิดนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาใช้แก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทันที่
2. ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
3. ให้โอกาสครูสร้างองค์ความรู้ทักษะการวิจัย การประยุกต์ใช้ทางเลือกได้
4. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู
5. ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
6. ช่วยตรวจสอบการทำงานของครูที่มีประสิทธิผล
7. นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพสูงขึ้น
8. เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้
9. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางวงการศึกษา

สนอง ตีรกุล (2548 : 168) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีข้อดี ดังนี้

การทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนว มีการวางแผนในการทำงานทำให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ โดยใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพ และมีผลการวิจัยรับรอง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปจาเดิมที่ครูจัดการเรียนการสอนโดยยึดประสบการณ์เดิม ความรู้เดิม และความสนใจของตนเองเป็นหลักทำให้เข้าไม่ถึงปัญหาของนักเรียน ครูสามารถวิเคราะห์ทางเลือกหลากหลาย และตัดสินใจทางเลือกอย่างมีคุณภาพ มีเหตุผลที่ครูใช้กระบวนการการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจะสามารถควบคุมกำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนได้ดี มีร่องรอยของผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของครู

นำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ ผู้เรียนผู้รู้มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วันทิพย์ สิ้นสูงสุด (2549 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน ให้ผลประโยชน์แก่สามฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ดังนี้ 1) นักเรียน ได้รับการเรียนรู้ตรงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์กำหนด เนื่องจากได้รับความรู้ ทักษะ เจตคติที่เหมาะสม ส่วนที่เป็นปัญหาที่ได้รับการดัดแปลงแก้ไขโดยผ่านการศึกษา ค้นคว้าหาวิธีการ และเครื่องมือจากครู ในอีกส่วนหนึ่งของนักเรียนเองก็ต้องทำวิจัยเพื่อการเรียนรู้ของตนเองด้วย 2) ครูส่งมอบความรู้ ทักษะ และเจตคติของนักเรียนอย่างมีแผนการ เป็นกระบวนการในการพัฒนานักเรียนไปตลอดเส้นทางการส่งมอบการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเป็นเทคโนโลยีการเรียนการสอน การถ่ายทอดสมรรถนะให้แก่ นักเรียน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับผลงานทางวิชาการที่มีประสิทธิผล บริหารงานวิชาการอย่างเป็นกระบวนการ ยกย่องการศึกษาค้นคว้าต่อคำถามทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังวิจัยด้านธุรการ งบประมาณ ด้านบุคลากร อีกด้วย เพื่อประเมินผลการบริหารงานของฝ่ายบริหารจะได้ทราบจุดที่ต้องการปรับปรุงให้การบริหารมีคุณภาพดีขึ้น

เจนสมุทร แสงพันธ์ (2549 : 76) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ว่ามีผลทำให้เกิดเกิดขึ้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมในการเรียน และเจตคติที่ดี

เกษวรรณ พลเดช (2551 : 28) กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน ว่ามีคุณค่ายิ่งต่อครูและนักเรียน ครูคือผู้สอนและส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ มีทักษะความสามารถ นักเรียนคือผู้เรียนที่ต้องเรียนรู้และฝึกฝนจากครู รับการพัฒนา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และใฝ่เรียน ก่อให้เกิดประโยชน์ในแง่ที่เป็นการสืบค้นปัญหาการเรียนการสอน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า งานครูเป็นวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานสูงและเป็นที่ยอมรับของสังคม การปฏิบัติงานในชั้นเรียนของครูต้องมีการเคลื่อนไหวปรับเปลี่ยนและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา งานครูยังเกี่ยวกับการพัฒนาสติปัญญา และความสามารถที่หลากหลายของเด็กแต่ละคน ดังนั้นครูต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้าน มีการเตรียมการวางแผนที่ดีในการสอน และดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการครบวงจรและครูต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม คิดค้น สื่อ วิธีการสอนตลอดจนเครื่องมือใหม่ ๆ มาช่วยในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการสากลนำมาใช้สืบค้นหาคำตอบอย่างมีเหตุมีผลที่เชื่อถือได้ และผลการพัฒนาจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงานการศึกษา ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู การวิจัยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมให้อาชีพครู มีการพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่
2. ทำให้การจัดการเรียนการสอน บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพราะครู สามารถใช้นวัตกรรม และองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพ ผ่านกระบวนการตรวจสอบที่เชื่อถือได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ และครูเกิดการพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้การเรียนการสอนได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเป็นระบบเกิดผลดีแก่นักเรียน
3. ทำให้ทราบแนวทางในการแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะ การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูทำงานอย่างเป็นระบบมีการวางแผนในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีคุณภาพ ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจะสามารถควบคุมกำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้ดี และผลการวิจัยจะเป็นรูปธรรมหรือร่องรอย ของผลความสำเร็จในการปฏิบัติงานครูสามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายหรือมาตรการ ต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 4) มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในสังกัดประมาณ 35,000 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนต่ำกว่า 120 คน) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ(เดิม) มีโรงเรียนจำนวนมาก เพราะในอดีตนั้น การคมนาคมค่อนข้างลำบาก เดินทางไปมาไม่สะดวก ดังนั้นรัฐจึงมีนโยบายขยายโรงเรียนให้ทั่วถึง เพื่อสร้างความเสมอภาคด้านโอกาสแก่ผู้เรียน จากสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ อัตราการเกิดของเด็กลดลงเกือบสี่เท่า ประกอบกับการศึกษาภาคบังคับลดลงจาก 7 ปี เป็น 6 ปี และขยายเป็น 9 ปี ตามลำดับ ดังนั้นจึงทำให้เด็กหายจากระบบโรงเรียนเป็นจำนวนมาก ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อโรงเรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในเรื่องของปริมาณนักเรียน และจากการวิเคราะห์พบว่า ในปัจจุบัน การคมนาคมสะดวกขึ้นเป็นอย่างมาก ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานของตนเองไปเรียนที่โรงเรียนขนาดใหญ่กว่า โดยคาดหวังว่าบุตรหลานของตนจะได้รับการศึกษาที่ดีกว่าโรงเรียนเดิม เป็นเรื่องปฏิเสธไม่ได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีสภาพค่อนข้างขาดแคลน เกือบไปเสียทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องงบประมาณ ครูผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณที่ผ่านมานั้นจัดสรรตามขนาดของโรงเรียนหรือตามจำนวนนักเรียน ดังนั้นจึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดงบประมาณ ขาดแคลนครู และวัสดุอุปกรณ์ ล้วนแต่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนทั้งสิ้น

ซึ่งข้อจำกัดสำคัญสรุปได้ 2 ประการดังนี้

1. นักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมด้านปัจจัย เช่น มีความขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะเทคโนโลยี และเนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร

2. โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ กล่าวคือ ขาดแคลนค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่ใหญ่กว่า อัตราส่วนครู : นักเรียน ตามมาตรฐานคือ 1 : 25 แต่สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อัตราส่วนครู : นักเรียน เป็น 1 : 15 เท่านั้น ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สถานศึกษาขนาดเล็กดังกล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (เดิม) ซึ่งปัจจุบันคือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พยายามดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กในหลายสถานศึกษาใดที่สามารถยุบรวมและล้มเลิกได้ ก็ให้ดำเนินการไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการดำเนินการล้มเลิกสถานศึกษานั้น เป็นไปตามระดับเขตพื้นที่ ส่วนโรงเรียนที่ไม่สามารถยุบรวมได้ก็ให้นำนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบ เช่น ห้องเรียนเคลื่อนที่ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : คำนำ) มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้เรียน และพัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละคน โดยมีโรงเรียนในความรับผิดชอบจำนวน 32,872 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา จำนวน 13,184 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 41.36 ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้ต้องบริหารจัดการท่ามกลางปัญหาหลายประการ เช่น ขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อ ขาดแคลนการเรียนการสอนและอุปกรณ์ที่ทันสมัย งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค ทำให้นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีฐานะเศรษฐกิจยากจน ประกอบกับครอบครัวของนักเรียนมีฐานะยากจน ไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาให้กับบุตรหลานได้ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากไม่สามารถจัดการศึกษาได้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานของเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ได้ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่ำ

สภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก

จากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านมาพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาคล้ายคลึงกันใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความพร้อมทางปัจจัยของโรงเรียนและด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งในแต่ละด้าน มีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

1. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

การจัดการศึกษาในอดีต รัฐบาลมุ่งเน้นการจัดตั้งโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ที่มีประชากรอาศัยอยู่เพื่อการขยายโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนทุกคนได้เข้าเรียน แต่ในปัจจุบันความจำเป็นดังกล่าวได้ลดลงประกอบกับประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องดังที่ได้กล่าวมาแล้วตั้งแต่ตอนต้น ดังนั้นจึงทำให้มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากซึ่งโรงเรียนดังกล่าวมีอัตราส่วนครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน 1 คน สูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนขนาดเล็กอีกจำนวนหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ เช่น พื้นที่ห่างไกลความเจริญ พื้นที่บนภูเขาสูง บนเกาะ ชายขอบของประเทศ เป็นต้น ซึ่งนักเรียนในโรงเรียนลักษณะดังกล่าวมีปัญหาในการเดินทางไปเรียน ทั้งโรงเรียนยังขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการบริหารจัดการ โรงเรียน ซึ่งมีบริบทที่ต่างไปจากโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ส่งผลให้คุณภาพการจัดการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจ

2. ปัญหาด้านการเรียนการสอน

ในด้านการเรียนการสอนนั้น พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสภาพที่ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลา และเต็มความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนที่ครูจำนวนหนึ่งต้องปฏิบัติทั้งในสังกัดเดียวกันและจากต่างสังกัด หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ซึ่งมีสาเหตุมาจากโรงเรียนได้รับงบประมาณน้อยซึ่งในท้ายที่สุดก็ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย

3. ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน

ในการจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนที่ผ่านมาได้ใช้เกณฑ์การจัดสรรหลาย ๆ เกณฑ์ ซึ่งขนาดโรงเรียนก็เป็นเกณฑ์หนึ่งในการจัดสรรเนื่องจากการคำนึงถึงประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ ดังนั้นจึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับจัดสรรบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์

ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง เป็นจำนวนน้อย สภาพอาคารเก่าชำรุดทรุดโทรมเนื่องจากก่อสร้างมาเป็นเวลานาน คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ยังมีไม่เพียงพอ โรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง ชุมชน ได้มากนัก เนื่องจากผู้ปกครองและชุมชนดังกล่าวมีความยากจน สำหรับตัวป้อนด้านนักเรียนนั้น พบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยากจน

4. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ที่ผ่านมาจนถึงแม้ว่าจะมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็ตาม แต่บทบาทของคณะกรรมการดังกล่าวยังมีไม่มากนัก และหากกล่าวถึงการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยแล้ว เกือบจะกล่าวได้ว่ามีน้อยมาก หรือไม่มีเลย ในบางพื้นที่ ชุมชน ผู้ปกครอง มีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของ โรงเรียนและการเรียน ของบุตรหลานได้เท่าที่ควร

จากการศึกษาวิจัยด้านคุณภาพและประสิทธิภาพ ของการจัดการศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศได้นำเสนอข้อมูลผลการปฏิบัติงานของ โรงเรียนขนาดต่าง ๆ ทั้งด้านประสิทธิภาพ และคุณภาพ ดังนี้

1. การศึกษาในประเทศไทย

1.1 ปี 2549 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ศึกษาค่าใช้จ่ายพื้นฐานต่อหัวของนักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนยิ่งเล็ก ค่าใช้จ่ายต่อหัวยิ่งสูง โดยเฉพาะเมื่อรวมเงินเดือนครู

1.2 ปี 2550 สมศ. รายงานผล โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองการประเมินมาตรฐาน ภายนอกของ สมศ. ส่วนใหญ่เป็น โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่ง โดยมากไม่ผ่านมาตรฐานที่ 4, 5, 6, 9 และ 13

2. การศึกษาของต่างประเทศ

2.1 เเชิงประสิทธิภาพ ในประเทศสหรัฐอเมริกา นักวิจัยเสนอขนาดของโรงเรียน ที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ (Cotton. 1996) คือ

2.1.1 ระดับประถมศึกษา ควรมีนักเรียน 300 - 400 คน

2.1.2 ระดับมัธยมศึกษา ควรมีนักเรียน 400 - 800 คน

2.2 เเชิงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รัฐอิลลินอยส์ ดำเนินการ โครงการวิจัย เป็นช่วงระยะเวลา 10 ปี เพื่อติดตามผลการเรียนของนักเรียน พบว่า

2.2.1 โรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 495 คน มักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.2.2 โรงเรียนที่มีนักเรียน 495 - 1,200 คน มักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สภาพทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 ลงมานั้น มีข้อจำกัดในเรื่องความห่างไกล ขาดแคลนทั้งเรื่องครูผู้สอน วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน อาคารสถานที่ งบประมาณ และปัจจัยอื่น ๆ ทางการศึกษา ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีนโยบายให้นำนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับสภาพ การทำวิจัยในชั้นเรียน ดังจะได้นำเสนอดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

ปัญญา สมชัย (2550 : 88 - 90) ได้ศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาดังนี้ ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของ งานวิจัย ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าของผู้วิจัย ด้านการให้การยอมรับครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการให้ความสำคัญกับการทำวิจัย ในชั้นเรียน 2) ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งกับขนาดโรงเรียนที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของ ผู้บริหารกับครูต่อบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาด้านการส่งเสริม การทำวิจัยในชั้นเรียนทั้งโดยรวม และรายด้านทุกด้าน

สุนทร ขวัญคำ (2550 : 135) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการ ทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนแสงโสมพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนโรงเรียนแสงโสมพิทยาคม จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ของครูหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

นิติธร เชนรงค์พร (2551 : 102 - 103) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูด้านการวิจัย ในชั้นเรียน กลุ่มโรงเรียนคูเมือง 2 อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาของครูที่มีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก และความต้องการของครูที่มีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก ผลการติดตามและประเมินผลการฝึกอบรมปฏิบัติการวิจัยพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจและทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน ใน 5 ขั้นตอน สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ทุกคนคิดเป็นร้อยละ 100 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงและแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน

กษากรณ์ ฉันทประเสริฐวุฒิ (2553 : 94 - 96) ได้ศึกษาบทบาทการส่งเสริม การวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครูและผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาทในการบริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ 2) การเปรียบเทียบบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่าทัศนะของครูและผู้บริหาร เกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) การเปรียบเทียบบทบาท การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน พบว่า บทบาทการส่งเสริม การวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บทบาทการส่งเสริม การวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน มีทัศนะโดยรวมไม่แตกต่างกัน บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครูที่มีปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนะโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่าง

สุจิตา เทพสถิต (2553 : 85 - 86) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินการ การวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการดำเนินงาน

ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ด้านแหล่งข้อมูลในการวิจัย และด้านงบประมาณสนับสนุนการวิจัย

กัญญาพัชร วิชัยรัมย์ (2555 : 92-95) ได้ศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ศิริพร เทพรักษา (2557 : 79-81) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนในสหวิทยาเขตกระสัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า การศึกษาปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสหวิทยาเขตกระสัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน จำแนกตามสภาพตำแหน่ง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่ทำการศึกษาคำทำวิจัยของครูในต่างประเทศที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับ
การวิจัยในครั้งนี้

แลทัม และเวกซ์ลีย์ (Latham & Wexley. 1981 : 5 – 7) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์ พบว่า การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานอันเนื่องมาจากการได้รับเงินพิเศษเพิ่มเติมนั้นมีผลน้อยมากจนไม่เห็นเด่นชัด ส่วนการชมเชยด้วยวาจา และการชื่นชม น่าจะมีประสิทธิภาพในการเพิ่มความสามารถในการผลิตงานวิจัยมากกว่า

ลิซ่า (Lisa. 1988 : 47-56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “The Collaboration Process in Action Research” โดยทำการศึกษาระบวนการร่วมมือของทีมนักวิจัย ซึ่งประกอบด้วยครู 5 คน และ นักวิจัยจากมหาวิทยาลัย 2 คน โดยพบปะกันทุกอาทิตย์ในช่วง 2 ปี ในปีแรกเป็นการสำรวจ ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อกำหนดปัญหา ซึ่งจะต้องมีความร่วมมือกันการตั้งวัตถุประสงค์ในปีที่ 2 พวกเขา ตระหนักว่าวัตถุประสงค์ของการวิจัยไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนแต่เป็นการพัฒนาบุคลากรและ พัฒนาโรงเรียน ผลที่ได้จากความร่วมมือของการทำวิจัยครั้งนี้ ตามความรู้สึกของครู พบว่า แม้ข้อค้นพบที่ได้จะเป็นส่วนเล็ก ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติ แต่ครู 5 คน ก็พบว่าในช่วง 2 ปีนี้ ทำให้เขามีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและวิชาชีพ มีความเข้าใจในระเบียบวิธีการวิจัยมากขึ้น และพร้อมที่จะทำการวิจัยในโอกาสต่อไป

เคนเนท (Kenneth. 1998 : 169) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูนักวิจัยในโรงเรียน ประถมศึกษาตอนปลายของรัฐเพนซิลวาเนียตอนเหนือ พบว่า มีบทสรุปเกี่ยวกับการวิจัยของครู ทั้งหมด 6 หัวข้อ โดยข้อสรุปที่ 3 ถึง 6 สะท้อนถึงความคิดของผู้เข้าร่วมในประเด็นการวิจัย ของครูถึงขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร โดยสรุปข้อที่ 3 คือ การสนับสนุนและให้ความร่วมมือ จากฝ่ายบริหารที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครู คือ เวลาและทัศนคติ ข้อสรุปที่ 6 คือ การส่งเสริมงานวิจัยของครูในโรงเรียนของรัฐเพนซิลวาเนีย เพื่อพัฒนาบุคลากร เป็นสิ่งที่เป็นไปได้อย่างไรก็ตาม ต้องทำด้วยความสมัครใจ ทำเป็นระบบและร่วมมือร่วมใจกัน

แม็กโดนัลด์ (MacDonald. 1998 : 874-4) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าศักยภาพของ การวิจัยเชิงปฏิบัติการทั้งโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวช่วยเสริมการปรับปรุงโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า คณะครูที่โรงเรียนให้การสนับสนุนปรัชญา และกระบวนการวิจัย เชิงปฏิบัติการทั้งโรงเรียน แต่พบว่ากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการทั้งโรงเรียนนั้นจะต้องมี การกลั่นกรองก่อนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าสมาชิกคณะครูทุกคนมีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งที่ นำมาตั้งเป็นเงื่อนไข

แดเนียลส์ (Daniels. 1999 : 2442-A) ได้ทำการศึกษาผลการสอนในการเรียนรู้ เพื่อดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพ ความเชื่อมั่น ในตนเอง และประสบการณ์ของนักศึกษาฝึกสอน พบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีความสามารถใน วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีความแตกต่างกันเล็กน้อยในผลของทั้งสองกลุ่ม กลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบมีการเปลี่ยนแปลงในทางบวกในด้านการรับรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นผู้จัดการและเป็นผู้ขยายพฤติกรรมในชั้นเรียน และเป็นผู้ออกแบบ ผู้นำเทคนิคการจัดการพฤติกรรมไปใช้อย่างประสบความสำเร็จ

โรส และคณะ (Rose et al. 1999 : 255) ได้ทำการวิจัยสอดคล้องกับทาบาชนิค ซิกเนอร์ และเคนเนต (Tabachnick, Zeichner & Kenneth. 1999 : 309) การวิจัยในชั้นเรียน มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนวิธีการเปลี่ยนแปลงความคิดรวบยอดในการสอนที่แตกต่าง กันและช่วยให้การคาดหวังของครูเกี่ยวกับความสามารถที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น ประโยชน์ เหล่านี้อาจจะไม่เกิดขึ้นกับโครงการวิจัยในชั้นเรียน ถ้าปราศจากการมีส่วนร่วมของครูกับความเชื่อ ในเรื่องของการมีประสิทธิภาพ โดยเฉลี่ยถึงระดับสูง ความประณีตในการออกแบบและวิเคราะห์ โครงการ หรือการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทางด้านทักษะของอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศสามารถสรุปได้ว่าสภาพ การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับกระบวนการ การจัดการเรียนการสอนอันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบระดับชาติ ดังนั้น เนื่องจากกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่มีระบบ มีแบบแผน มีขั้นตอนใน การศึกษาแก้ปัญหาและพัฒนา ในการนำผลของการวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงการทำวิจัยในชั้นเรียน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารจำเป็นจะต้องใช้หลักการบริหารทั้ง 4 ด้าน มาส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูให้มีประสิทธิภาพและเกิดประ โยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยยึดข้อมูลทั่วไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ประจำปีงบประมาณ 2558 มีสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 93 โรงเรียน เป็นครูจำนวน 495 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148-155) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ผลการสอบ O-NET เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังตาราง 3.1 – 3.2

ตาราง 3.1 จำนวนประชากร โรงเรียนและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียน จำแนกตามอำเภอ และคะแนน O-NET ต่ำกว่าและสูงกว่าระดับประเทศ

ที่	สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์เขต 2	จำนวนประชากร โรงเรียน (โรง)			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียน (โรง)		
		ผลการสอบ O-NET			ผลการสอบ O-NET		
		สูงกว่า	ต่ำกว่า	รวม	สูงกว่า	ต่ำกว่า	รวม
1	อำเภอพลับพลาชัย	3	7	10	2	6	8
2	อำเภอประโคนชัย	15	13	28	12	11	23
3	อำเภอกระสัง	12	17	29	10	14	24
4	อำเภอบ้านกรวด	11	8	19	9	7	16
5	อำเภอห้วยราช	3	4	7	2	3	5
	รวม	44	49	93	35	41	76

ตาราง 3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครู จำแนกตามอำเภอ และคะแนน O-NET ต่ำกว่าและสูงกว่าระดับประเทศ

ที่	สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์เขต 2	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)		
		ผลการสอบ O-NET			ผลการสอบ O-NET		
		สูงกว่า	ต่ำกว่า	รวม	สูงกว่า	ต่ำกว่า	รวม
1	อำเภอพลับพลาชัย	19	31	50	8	13	21
2	อำเภอประโคนชัย	66	86	152	29	38	67
3	อำเภอกระสัง	77	101	178	34	44	78
4	อำเภอบ้านกรวด	47	35	82	21	15	36
5	อำเภอห้วยราช	13	20	33	6	9	15
	รวม	222	273	495	98	119	217

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) โดยให้ทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) การวางแผน 2) การจัดการองค์การ 3) การนำ 4) การควบคุม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในแบบสอบถามแต่ละด้าน โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ขั้นตอนและวิธีสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารและตำราต่าง ๆ

2.2 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย เพื่อทำความเข้าใจในด้านเนื้อหาที่จะนำมาเป็นหลักในการสร้างแบบสอบถาม

2.3 สร้างแบบสอบถามโดยร่างคำถามให้ครอบคลุมกับประเด็นต่าง ๆ ตามกรอบความคิด โดยสร้างแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านภาษา ความถูกต้องของเนื้อหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบเพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม และตรงกับสภาพความเป็นจริง และมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบ มีดังนี้

2.4.1 นางสมใจ สร้อยสุวรรณ วุฒิกการศึกษา ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโคกขมิ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.4.2 นายประพันธ์ กิรัมย์ วุฒิกการศึกษา ศษ.ม. (การวัดผลการศึกษา) ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านปะทักบุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผล

2.4.3 นางสาวธัญญา อินสุวรรณ วุฒิกการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดบ้านแสงคง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ ถ้าต่ำกว่านั้นต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 40 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามปลายเปิดไว้แล้ว นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง เพื่อที่จะได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.7 การหาค่าอำนาจจำแนก โดยการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ หาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละข้อ ทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามีอำนาจจำแนกสูง อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 40 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่าที่ (t)-ของค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 1.88 – 5.24

2.8 นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 2.7 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99

2.9 นำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์ และเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาและการส่งคืนกลับมายังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนและส่วนที่ยังไม่ได้ส่งคืน
3. กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืนภายในกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเอง เพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด
4. ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 217 ฉบับ เก็บรวบรวมกลับมาได้จำนวน 217 ฉบับ มีความสมบูรณ์ 217 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
4. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วประมวลผลข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิเคราะห์ดังนี้
  - 4.1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 การศึกษาความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยและการจัดอันดับความคิดเห็น เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51-5.00	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ระหว่างโรงเรียนที่มีผลการสอบ O-NET สูงกว่าและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ โดยการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 105)

1.2 อำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ สถิติ t – test ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 106)

1.3 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 104)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 105)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 106)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ระหว่างสถานศึกษาที่มีผลการสอบ O-NET สูงกว่าและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ โดยการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ใช้สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 262)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูรรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
df	แทน	องศาความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูรรัมย์ เขต 2 ใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูรรัมย์ เขต 2

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูรรัมย์ เขต 2 ระหว่างโรงเรียนที่มีผลการสอบ O-NET สูงกว่าและต่ำกว่าระดับประเทศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นรายละเอียดระหว่างโรงเรียนที่มีผลการสอบ O-NET สูงกว่าและต่ำกว่าระดับประเทศ ซึ่งจะปรากฏดังตาราง 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนที่มีผลการสอบ O-NET สูงกว่าและต่ำกว่าระดับประเทศ

ผลการสอบ O-NET	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	217	100
1. โรงเรียนที่มีผล O-NET ต่ำกว่าระดับประเทศ	119	54.80
2. โรงเรียนที่มีผล O-NET สูงกว่าระดับประเทศ	98	45.20

จากตาราง 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อจำแนกตามผลการสอบ O-NET ประกอบด้วยโรงเรียนที่มีผล O-NET ต่ำกว่าระดับประเทศ จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 54.80 และโรงเรียนที่มีผล O-NET สูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 45.20

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งปรากฏดังตาราง 4.2 ถึง 4.6 ดังนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1	ด้านการวางแผน	4.06	0.77	มาก	2
2	ด้านการจัดการองค์การ	4.18	0.78	มาก	1
3	ด้านการนำ	4.02	0.53	มาก	3
4	ด้านการควบคุม	3.82	0.61	มาก	4
รวมเฉลี่ย		4.02	0.56	มาก	

จากตาราง 4.2 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการองค์การ ($\bar{X}=4.18$) รองลงมาคือ ด้านการวางแผน ($\bar{X}=4.06$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการควบคุม ($\bar{X}=3.82$)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัย
 ในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 บุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการวางแผน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดภารกิจที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน	3.97	0.70	มาก	10
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์สถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนในการปฏิบัติงาน วิจัยในชั้นเรียน	4.21	0.87	มาก	1
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดการปฏิบัติ งานวิจัยในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.04	0.79	มาก	6
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย การปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน	4.01	0.89	มาก	8
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกลุ่มงานให้ บุคลากรรับผิดชอบในการปฏิบัติงานวิจัย ในชั้นเรียน	4.11	0.86	มาก	3
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานตามแผน ปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน	4.11	0.90	มาก	4
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน	4.13	0.83	มาก	2
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนนำไปใช้ ในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน	4.04	0.74	มาก	5
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประยุกต์ใช้เทคนิค การบริหารในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน	4.03	0.82	มาก	7
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินงานวิจัย ในชั้นเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด	3.98	0.74	มาก	9
รวมเฉลี่ย		4.06	0.77	มาก	

จากตาราง 4.3 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับ มากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 2 ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์สถานการณ์ที่ เกี่ยวข้องกับการวางแผนในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือข้อ 7 ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.13$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 1 ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดภารกิจ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.97$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัย ในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการจัดการองค์การ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการจัดการองค์การ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
11	มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ บุคลากรแต่ละคนทำงานวิจัยในชั้นเรียน	4.15	0.76	มาก	7
12	มีการสนับสนุนงบประมาณใน การปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน	4.11	0.93	มาก	9
13	มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ มาใช้ ดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน	4.17	0.86	มาก	6
14	กำหนดให้มีหน่วยงานและมอบหมายให้ บุคลากรปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน	4.35	0.90	มาก	1
15	ผู้บริหารจัดการพัฒนาขั้นตอนการปฏิบัติ งานวิจัยในชั้นเรียนของบุคคลให้ มีประสิทธิภาพ	4.12	0.83	มาก	8
16	การกำหนดรายละเอียดและขั้นตอน การปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน	4.25	0.88	มาก	3

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการจัดการองค์การ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
17	ผู้บริหารมีการติดต่อสื่อสารหลายรูปแบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนสำเร็จ	4.02	0.89	มาก	10
18	การจัดทำคำสั่งมอบหมายให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน	4.21	0.87	มาก	5
19	การประชุมชี้แจงการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ครูทราบ	4.31	0.86	มาก	2
20	การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนให้ครูภายในโรงเรียน	4.24	0.84	มาก	4
รวมเฉลี่ย		4.18	0.78	มาก	

จากตาราง 4.4 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการจัดการองค์การ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 14 กำหนดให้มีหน่วยงานและมอบหมายให้บุคลากรปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือข้อ 19 การประชุมชี้แจงการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ครูทราบ ($\bar{X} = 4.31$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือข้อ 17 ผู้บริหารมีการติดต่อสื่อสารหลายรูปแบบเพื่อให้การปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนสำเร็จ ($\bar{X} = 4.02$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัย
 ในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 บุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการนำ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการนำ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
21	ผู้บริหารอำนวยความสะดวกสนับสนุน การปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน	4.34	0.90	มาก	1
22	ผู้บริหารส่งเสริมความเป็นผู้นำในการดำเนินงาน วิจัยในชั้นเรียน	4.17	0.93	มาก	6
23	ผู้บริหารส่งเสริม กระตุ้นให้บุคลากรตื่นตัวใน การทำวิจัยในชั้นเรียน	4.07	0.88	มาก	7
24	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ ความสามารถดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จ	4.28	0.87	มาก	2
25	ผู้บริหารเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงาน วิจัยในชั้นเรียน	4.24	0.91	มาก	3
26	ผู้บริหารใช้ผลการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนมา เป็นส่วนหนึ่งในการเลื่อนขั้นเงินเดือน	3.68	0.98	มาก	10
27	ผู้บริหารจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมภายใน และภายนอกเพื่อให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน วิจัยในชั้นเรียน	3.81	0.97	มาก	9
28	ผู้บริหารส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน วิจัยในชั้นเรียน	3.93	0.85	มาก	8
29	ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้พยายามดำเนินงาน วิจัยในชั้นเรียนจนประสบความสำเร็จ	4.23	0.88	มาก	4
30	ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นส่งเสริมให้งานวิจัยในชั้น เรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด	4.17	0.82	มาก	5
รวมเฉลี่ย		4.02	0.53	มาก	

จากตาราง 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการนำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 21 ผู้บริหารอำนวยความสะดวกสนับสนุนการปฏิบัติงาน วิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมาคือข้อ 24 ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ ความสามารถดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จ ($\bar{X} = 4.28$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 26 ผู้บริหารใช้ผลการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนมาเป็นส่วนหนึ่งในการเลื่อนขั้นเงินเดือน ($\bar{X} = 3.68$)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัย ในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการควบคุม โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการควบคุม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
31	ผู้บริหารใช้วิธีการหลายตรวจสอบ การปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน	3.94	0.92	มาก	5
32	การกำหนดกฎ ระเบียบ ในการปฏิบัติงานวิจัย ในชั้นเรียน	3.94	0.81	มาก	4
33	มีวิธีการควบคุมการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน อย่างเป็นระบบ	3.87	0.84	มาก	9
34	กำหนดมาตรฐานการควบคุมงาน ตัวชี้วัดที่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ในชั้นเรียน	3.90	0.90	มาก	6
35	ผู้บริหารเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยในชั้นเรียน ของบุคลากรไว้ครบถ้วน	3.90	0.90	มาก	7
36	มีการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานวิจัยใน ชั้นเรียนเพื่อให้ผลงานเป็นไปตามมาตรฐาน และเกณฑ์ที่กำหนด	3.94	0.71	มาก	2

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการควบคุม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
37	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรรายงานผลการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนต่อสถานศึกษาและชุมชน	4.00	0.85	มาก	1
38	ผู้บริหารมีการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้บุคลากรได้รับทราบผลการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงาน และนำมาพัฒนาตนเองด้านการทำวิจัย	3.74	0.81	มาก	10
39	มีขั้นตอนการติดตามการดำเนินงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง	3.94	0.77	มาก	3
40	การประเมินผลการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนโดยมีกรอบระยะเวลาเป็นมาตรฐานและเกณฑ์	3.91	0.95	มาก	8
	รวมเฉลี่ย	3.82	0.61	มาก	

จากตาราง 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการควบคุม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 37 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรรายงานผลการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนต่อสถานศึกษาและชุมชน ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ ข้อ 36 มีการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ผลงานเป็นไปตามมาตรฐานและเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 38 ผู้บริหารมีการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้บุคลากรได้รับทราบผลการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงาน และนำมาพัฒนาตนเองด้านการทำวิจัย ($\bar{X} = 3.74$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน
ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 2 ซึ่งปรากฏดังตาราง 4.7 ดังนี้

ตาราง 4.7 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของ
สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
ระหว่างโรงเรียนที่มีผลการสอบ O-NET สูงกว่าและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
โดยรวมและรายด้าน

สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน	โรงเรียนที่มีคะแนน O-NET ต่ำกว่า ระดับประเทศ		โรงเรียนที่มีคะแนน O-NET สูงกว่า ระดับประเทศ		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการวางแผน	4.10	0.59	4.02	0.95	2.525*
2. ด้านการจัดการองค์การ	4.24	0.65	4.11	0.91	1.946
3. ด้านการนำ	4.04	0.44	3.99	0.63	1.817
4. ด้านการควบคุม	3.81	0.44	3.83	0.77	2.317*
รวมเฉลี่ย	4.05	0.43	3.99	0.68	2.333*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน
ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ระหว่าง
โรงเรียนที่มีผลการสอบ O-NET สูงกว่าและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผน และด้านการควบคุม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่มีผลการสอบระหว่างโรงเรียนที่มี O-NET สูงและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศของเขตพื้นที่การศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

โรงเรียนที่มีผลการสอบ O-NET ต่างกันมีสภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยยึดข้อมูลทั่วไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ประจำปีงบประมาณ 2558 มีสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 93 โรงเรียน เป็นครูจำนวน 495 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148-155) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ผลการสอบ O-NET เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 ซึ่งผ่านเกณฑ์และนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาและการส่งคืนกลับมายังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนและส่วนที่ยังไม่ได้ส่งคืน กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืนภายในกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเอง เพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 217 ฉบับ เก็บรวบรวมกลับคืนมาได้จำนวน 217 ฉบับ มีความสมบูรณ์ทั้ง 217 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการจัดกระทำข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแต่ละฉบับ

2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
4. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วประมวลผลข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิเคราะห์ดังนี้

4.1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 การศึกษาความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยและการจัดอันดับความคิดเห็น เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ระหว่างโรงเรียนที่มีผลการสอบ O-NET สูงกว่าและต่ำกว่าระดับประเทศ โดยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการมุ่งศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการองค์การ รองลงมาคือ ด้านการวางแผน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการควบคุม
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ระหว่างโรงเรียนที่มีผลการสอบ O-NET สูงกว่าและต่ำกว่าระดับประเทศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผน และด้านการควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียนต้องให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน เพราะการวิจัยในชั้นเรียนมีผลต่อผู้เรียนโดยตรง การจัดการศึกษาต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered Approach) โดยเฉพาะในการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญมาก และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) มาตรา 24 ข้อ 5 ระบุว่าให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ และในมาตรา 30 ยังระบุให้สถานศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้มีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในและต่างระดับการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 8-9)

สถานศึกษาจึงได้มีการกำหนดภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน มีการกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติ และการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน และมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรแต่ละคนทำงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อหาปัญหา และสาเหตุของการสอบ O - NET ที่มีผลการสอบของคะแนนต่ำ พร้อมกับนำผลจากการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาในการสอบ O-NET เพื่อยกผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญาสมชัย (2550 : 88-90) ได้ศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของชลาภรณ์ ฉันทประเสริฐวุฒิ (2553 : 94 - 96) ได้ศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ผลการวิจัยพบว่าบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครูและผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญาพัชร วิชัยรัมย์ (2555 : 92-95) ได้ศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัย

ในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ระหว่างโรงเรียนมีผลการสอบ O-NET สูงกว่าและต่ำกว่าระดับประเทศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนและด้านการควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนบางโรงเรียนได้ใช้การวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาการสอบ O-NET แต่บางโรงเรียนไม่ได้มีการทำการวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการสอบ O-NET จึงทำให้มีผลคะแนนสอบสูงกว่าและต่ำกว่าระดับประเทศแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า โรงเรียนที่มีผลการสอบ O-NET ต่างกัน มีสภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน

อาจสืบเนื่องจากปัจจุบันสถานศึกษาทุกสถานศึกษาต่างหาวิธีการแก้ไขผลการสอบ O-NET ที่มีคะแนนต่ำ จึงนำเอาการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้กับการยกผลสัมฤทธิ์ทางการสอบ O-NET และการพัฒนาศักยภาพครูให้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการปฏิบัติหน้าที่ โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ครูสามารถใช้การวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และให้สามารถศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งสอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (5) ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 30 ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษามาตรา 67 รัฐจึงส่งเสริมให้มีการวิจัยและการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยมีครูเป็นผู้ปฏิบัติการวิจัย เรียกว่า ครูนักวิจัย (Teacher as Researer) ซึ่งจะต้องมีพันธกิจ (Mission) ที่จะต้องค้นหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 8-19) แต่สถานศึกษาขนาดเล็กบางโรงเรียนไม่มีความพร้อมในการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนไม่กำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน ขาดงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูไม่เข้าใจการทำวิจัยในชั้นเรียนจึงไม่สามารถหาสาเหตุหรือแก้ไขปัญหาในการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอบ O-NET ผลคะแนนจึงต่ำ ทำให้สภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกันไป ซึ่งไม่มีงานวิจัยใดที่สอดคล้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและหน่วยงานทางการศึกษาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาขนาดเล็กให้ความสนใจการทำวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหา หาสาเหตุและนำผลการวิจัยมาพัฒนาการสอบ O-NET และเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อประโยชน์การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเท่าที่ควร และไม่มีการวางแผนหรือกำหนดในแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ความสำคัญการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการกำหนดภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน เช่น การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิจัยในชั้นเรียน การอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสำหรับครู การกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนางานด้านการวิจัยของโรงเรียนต่อไป
2. ด้านการจัดการองค์การ สถานศึกษาไม่มีการประชุมปรึกษาหารือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมในรูปแบบต่าง ๆ ในการดำเนินงานด้านการวิจัยในชั้นเรียน มีการจัดองค์การมีระบบแบบแผน มีโครงสร้างที่ชัดเจน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ สร้างขวัญกำลังใจ และแบ่งเวลาเข้าร่วมเป็นผู้วิจัยในชั้นเรียน มีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย และมีการทำงานเป็นทีม เพื่อการวิจัยในชั้นเรียน มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปแก้ปัญหาในด้านการเรียนได้
3. ด้านการนำ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน จึงทำให้คะแนน O-NET ต่ำ ซึ่งผลคะแนนสอบ O-NET เป็นผลจากจัดการศึกษาของครูผู้สอนที่จะนำมาจัดทำผลงานทางวิชาการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูที่ทำผลงานด้านการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 42 ให้ ก.ค.ศ. จัดทำมาตรฐานวิทยฐานะทางวิชาการของข้าราชการครู เพื่อให้ได้รับเงินวิทยฐานะทางวิชาการ โดยใช้ผลงานการวิจัยในชั้นเรียนเป็นหนึ่งในเกณฑ์การประเมิน

4. ด้านการควบคุม ในแต่ละปีการศึกษาผู้บริหารไม่ได้มีการนำผลการสอบคะแนน O-NET มาเปรียบเทียบหาความก้าวหน้าเพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และไม่ได้แก้ปัญหาอย่างจริงจังในด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการนำผลการสอบมาเปรียบเทียบความก้าวหน้า เพื่อนำผลที่ได้ไปหาสาเหตุของปัญหา และแก้ปัญหาตามลำดับต่อไป และนำปัญหานั้นไปทำการวิจัย จึงจะถือได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 และสถานศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบกับตัวแปรมากขึ้น เช่น วุฒิกการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ ผลการสอบ ขนาดโรงเรียน เพราะจะทำให้มีผลงานวิจัยที่ชัดเจน และได้แนวทางการพัฒนาตรงกับสภาพจริง

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2541). การพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ. 2541.
- _____. (2542). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา.
- _____. (2544). การวิจัยในชั้นเรียนโครงการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเข้มแข็งทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2547). หลักเทคนิคการบริหารและการวางแผน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- _____. (2548). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญาพัชร วิชัยรัมย์. (2555). บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มุขมนตรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมุขมนตรี.
- เกษวรรณ พลเดช. (2557). สภาพจริงและสภาพที่คาดหวังในการสร้างแรงจูงใจให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มุขมนตรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏมุขมนตรี.
- โกศล มีคุณ. (2550). "สาเหตุสมทบที่ควรศึกษาในการวิจัยในชั้นเรียน," วารสารศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2: 52-58.
- คชาภรณ์ ฉันทประเสริฐวุฒิ. (2553). บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ครูรักษ์ ภิมรัมย์รักษ์. (2544). เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา.
- คุณวุฒิ คนฉลาด. (2540). ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 2. ชลบุรี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- จันทรานี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์.
- เจนสมุทร แสงพันธ์. (2549, สิงหาคม). “ครูกับการวิจัยในชั้นเรียน,” วารสารวงการศึกษา. 3 (32)
: 76.
- เจริญ ไวรวัจนกุล. (2545). การบริหาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี. สุรินทร์: สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
ฉัฐนิภา คุปรัตน์ และประกอบ คุปรัตน์. (2543). ความเข้าใจและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการและ
ความเป็นผู้นำ. ค้นเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2558. [Online]. Available. URL :
<http://www.cybered.co.th/pracob/Ldrshp/prt002.htm>
- ชีรวัดน์ นิเจนตร. (2542). การวางแผนการศึกษา. ภูเก็ต : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา
สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- ต้องจิตร ไสมะกีร์. (2546). บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธงชัย สันติวงศ์. (2546). การบริหารสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : ประชุมช่าง.
- ธร สุนทรายุทธ์. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ธนาเพลส.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุล. (2552). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เนตร์พัฒนา ขาววิราช. (2546). การจัดการสมัยใหม่ (Modern management). กรุงเทพฯ :
เซ็นทรัล เอ็กซ์เพรส.
- นิติธร เดชณรงค์พร. (2551). การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนกลุ่มโรงเรียนคูเมือง 2 อำเภอ
คูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหาร
การศึกษา). บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปัญญา สมชัย. (2550). บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- แผน น้ำจันทร์. (2548). ความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางผ้าไหม :
ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดขอนแก่น. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. (2544). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พงศ์เทพ จิราโร. (2553). หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : Principles of Educational
Research. ชลบุรี : บัณฑิตเอกสาร.
- พิมพ์นธ์ เตชะคุปต์ และคณะ. (2544). วิจัยชั้นเรียนหลักการสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2551). วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : บริษัท พรอยเพอร์ตีพรีน
จำกัด.
- การดี อนันต์นำวี. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริการการศึกษา. ชลบุรี : สำนักพิมพ์
มนตรี.
- มนสิข สิริสมบูรณ์. (2547). ชุดฝึกปฏิบัติการเหนือตำรา : การทำวิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3.
พิษณุโลก : (ม.ป.พ.)
- ไมตรี บุญเทศ. (2549). คู่มือการทำวิจัยในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- รุ่ง แก้วแดง. (2545). ประกันโอกาสทางการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- วรรณารด แสงมณี. (2544). องค์การและการจัดองค์การ. กรุงเทพฯ : ระเบียบทองการพิมพ์.
- วันทิพย์ สิ้นสูงสุด. (2549). การวิจัยในชั้นเรียน Classroom Action Research. กรุงเทพฯ :
สยามมิตรการพิมพ์.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2547). การวิจัยในชั้นเรียน. สกลนคร : ครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- วิภาดา ธาราศรีสุทธิ และคณะ. (2542). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2545). ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2546). การบริหารการศึกษา : นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการบรรลุผล.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- _____. (2547). การบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2554). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา แนวคิดและกรณีศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : บริษัทอักษราพัฒนา.
- วุฒิวรรณ คงคามาศ. (2544). บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิวพร เรืองใจ. (2546). ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศิริพงษ์ เสภาเกษ. (2547). การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- ศิริพร เทพรักษา. (2557). แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนในสหวิทยาเขต กระสัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สถิต กองคำ. (2542). เทคนิคการบริหารการศึกษา. นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- สนอง ศิริกุล. (2548). การวิจัยในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. อุบลราชธานี : หจก.อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.
- สมคิด บางโม. (2544). หลักการบริหารการศึกษา. เลข : สถาบันราชภัฏเลย.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ. : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมพิศ ให้งาม. (2555). การบริหารสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ จำกัด.
- สมัย จิตต์หมวด. (2544). พฤติกรรมผู้นำ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2552). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2547). การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จามจุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (2557). รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET). บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). **การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. (2543). **การวางแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2543**. บุรีรัมย์ : เรวัตการพิมพ์.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2542). “แนวทางการปฏิรูประบบการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ”, **ปฏิรูปการศึกษา**. 1(12) : 5. มีนาคม.
- สุภาพร พิศาลบุตร. (2543). **หลักการวางแผน**. กรุงเทพฯ : ศูนย์เอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สุจิตา เทพสถิต. (2553). **ปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2544). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน Classroom Action Research พิมพ์ครั้งที่ 3**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทร ขวัญคำ. (2550). **การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนแสดงโทนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เสนาะ ดิยาวี. (2546). **หลักการบริหาร**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไสว พักขาว. (2547). **การวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : เอ็มพันธ์.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2543). **หลักการและเทคนิคการวางแผน**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). **การวิจัยในชั้นเรียนและในโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียน**. กรุงเทพฯ : ฟีนี
- Cotton, J. L. (1996). “Dose Employee involvement work? Yes, sometime”, **Journal of Nursing Care Quality**. 12 (2) : 33 – 45
- Daniels, L. Y. (1998). “Student Teacher Use of Action Research in the Classroom,” **Dissertation Abstracts International**. 59(07) : 2442-A.
- Fiedler, F. E. (1967). **A Theory of Leadership Effectiveness**. New York : McGraw-Hill.

Kenneth, W. (1998). **Research Methods in Education : An Introduction.**

Boston : Allyn and Bacon.

Latham, G. P. & Wexley, K. N. (1981). **Increasing Productivity through Performance Appraisal.** Reading Massachusetts : Addison – Wesley.

Lisa, S. (1988). "The Collaboration Process in Action Research," **Education Research Quarterly.** 1(4) : 61-64.

MacDonald, D. C. (1998, August) "Action Research : A Catalyst for School Improvement," **Dissertation Abstracts International.** 36(04) : 874-A.

Robbins, S. P. (1998). "Organizational Behavior: Concepts, Controversies, and Applications." **Upper Saddle.** NJ : Allyn and Bacon.

Robbins, S. P., & Coulter, M. (2003). **Management.** London : Prentice-Hal.

Rose, J. A. et. al. (1999). "Effect of Callaborative Action Reseach on Knowledge of Five Canadian Teacher Researchers," **Elementary School Journal.** 99 (3) : 255.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

**หนังสือขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย
หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถาม**

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๗๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓

ด้วย นายนิรันดร์ คงทันดี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓ โดยมี คร.เม่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายนิรันดร์ คงทันดี ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๗๕๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสมใจ สร้อยสุวรรณ

ด้วย นายนิรันดร์ คงทันดี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี คร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๗๕๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายประพันธ์ กิรัมย์

ด้วย นายนิรันดร์ คงทันดี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมकुณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๗๕๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวธัญญา อินสุวรรณ

ด้วย นายนิรันดร์ คงทันดี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๘๒๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓ ๑๐๐๐

๑๘ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กในสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒

ด้วย นายนิรันดร์ คงทันดี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๕๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย**เรื่อง**

สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
  2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
  3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพความเป็นจริง
  4. การวิจัยครั้งนี้ไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะประเมินการปฏิบัติงานของบุคคลหรือหน่วยงานใด การตอบแบบสอบถามของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างสูงสุด
- ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

นายนิรันดร์ กงทันดี

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ผลการสอบ O-NET ระดับชาติ

- ( ) โรงเรียนที่มีคะแนน O-NET ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
 ( ) โรงเรียนที่มีคะแนน O-NET สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งแบ่งระดับการปฏิบัติไว้ 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

- คะแนน 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
 คะแนน 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 คะแนน 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
 คะแนน 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก	ระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร				
		5	4	3	2	1
0	การกำหนดภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน		/			
00	มีการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน			/		

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อที่ 0 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร 4 แสดงว่าสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็กเกี่ยวกับการกำหนดภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

จากตัวอย่างข้อที่ 00 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร 3 แสดงว่าสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็กเกี่ยวกับการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ	สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก	ระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร				
		5	4	3	2	1
ด้านการวางแผน						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกลุ่มงานให้บุคลากรรับผิดชอบในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนนำไปใช้ในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประยุกต์ใช้เทคนิคการบริหารในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินงานวิจัยในชั้นเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด					
ด้านการจัดการองค์การ						
11	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรแต่ละคนทำงานวิจัยในชั้นเรียน					
12	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนงบประมาณในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					

ข้อ	สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก	ระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดการองค์การ						
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ มาใช้ ดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน					
14	กำหนดให้มีหน่วยงานและมอบหมายให้บุคลากร ปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					
15	ผู้บริหารจัดการพัฒนาขั้นตอนการปฏิบัติงานวิจัยใน ชั้นเรียนของบุคคลให้มีประสิทธิภาพ					
16	การกำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติงานวิจัย ในชั้นเรียน					
17	ผู้บริหารมีการติดต่อสื่อสารหลายรูปแบบเพื่อให้ การปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนสำเร็จ					
18	การจัดทำคำสั่งมอบหมายให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน					
19	การประชุมชี้แจงการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ครูทราบ					
20	การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินงานวิจัย ในชั้นเรียนให้ครูภายในโรงเรียน					
ด้านคนนำ						
21	ผู้บริหารอำนวยความสะดวกสนับสนุนการปฏิบัติ งานวิจัยในชั้นเรียน					
22	ผู้บริหารส่งเสริมความเป็นผู้นำในการดำเนินงานวิจัย ในชั้นเรียน					
23	ผู้บริหารส่งเสริม กระตุ้นให้บุคลากรตื่นตัวในการทำ วิจัยในชั้นเรียน					
24	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ความสามารถ ดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จ					
25	ผู้บริหารเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงานวิจัย ในชั้นเรียน					

ข้อ	สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก	ระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร				
		5	4	3	2	1
ด้านการนำ						
26	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ผลการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนมาเป็นส่วนหนึ่งในการเลื่อนขั้นเงินเดือน					
27	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					
28	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					
29	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมบุคลากรให้พยายามดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนจนประสบความสำเร็จ					
30	ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นส่งเสริมให้งานวิจัยในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด					
ด้านการควบคุม						
31	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการหลายตรวจสอบการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					
32	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎ ระเบียบในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน					
33	ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการควบคุมการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ					
34	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดมาตรฐานการควบคุมงานตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในชั้นเรียน					
35	ผู้บริหารสถานศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากรไว้ครบถ้วน					
36	ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ผลงานเป็นไปตามมาตรฐานและเกณฑ์ที่กำหนด					

ข้อ	สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก	ระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร				
		5	4	3	2	1
ด้านการควบคุม						
37	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรรายงานผลการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนต่อสถานศึกษาและชุมชน					
38	ผู้บริหารสถานศึกษามีการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้บุคลากรได้รับทราบผลการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงาน และนำมาพัฒนาตนเองด้านการทำวิจัย					
39	ผู้บริหารสถานศึกษามีขั้นตอนการติดตามการดำเนินงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง					
40	ผู้บริหารสถานศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน โดยมีกรอบระยะเวลาเป็นมาตรฐานและเกณฑ์					

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน
ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	การแปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15	1	1	1	3	1	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17	1	1	1	3	1	ใช้ได้
18	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
19	1	1	1	3	1	ใช้ได้
20	1	1	1	3	1	ใช้ได้
21	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1	ใช้ได้
23	1	1	1	3	1	ใช้ได้
24	1	1	1	3	1	ใช้ได้
25	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	การแปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
26	1	1	1	3	1	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1	ใช้ได้
29	1	1	1	3	1	ใช้ได้
30	1	1	1	3	1	ใช้ได้
31	1	1	1	3	1	ใช้ได้
32	1	1	1	3	1	ใช้ได้
33	1	1	1	3	1	ใช้ได้
34	1	1	1	3	1	ใช้ได้
35	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
36	1	1	1	3	1	ใช้ได้
37	1	1	1	3	1	ใช้ได้
38	1	1	1	3	1	ใช้ได้
39	1	1	1	3	1	ใช้ได้
40	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อที่	t – test for Equality of Mean	
	t	Sig. (2 – tailed)
A1	3.477	.003
A2	3.868	.001
A3	3.276	.004
A4	2.524	.018
A5	2.429	.025
A6	3.079	.005
A7	2.570	.019
A8	2.898	.009
A9	2.112	.044
A10	2.075	.047
B11	2.121	.045
B12	2.216	.047
B13	3.576	.004
B14	2.530	.017
B15	2.469	.034
B16	2.530	.017
B17	2.354	.030
B18	3.978	.001
B19	3.331	.005
B20	3.037	.008
C21	3.868	.001
C22	3.347	.002
C23	4.430	.000
C24	5.239	.000
C25	3.852	.001

ข้อที่	t – test for Equality of Mean	
	t	Sig. (2 – tailed)
C26	2.480	.021
C27	3.868	.001
C28	3.276	.004
C29	2.524	.018
C30	3.525	.001
D31	2.456	.026
D32	3.079	.005
D33	5.239	.000
D34	4.430	.000
D35	2.898	.009
D36	6.945	.000
D37	2.050	.050
D38	5.910	.000
D39	2.100	.047
D40	5.945	.000

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item – total Statistics

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 40

Alpha = .989

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายนิรันดร์ คงทันดี
วันเดือนปีเกิด	1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524
สถานที่เกิด	อำเภอปลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ 31250
ที่อยู่ปัจจุบัน	198 หมู่ 12 ตำบลโคกขมื่น อำเภอปลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ 31250
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านตาแก อำเภอปลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2537 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 , มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบ้านแสงคง ตำบลโคกขมื่น อำเภอปลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2542 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปลับพลาชัยพิทยาคม ตำบลจันตุม อำเภอปลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2546 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2559 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์